Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1993 йил 18 декабрь, шанба   № 242—243 (21.594). Сотувда эркин нархда.

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

СУРАТДА: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ЖХДРнинг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Бенамер Моҳанд Аклини қабул қилаётган пайт.
Ф. ҚУРБОНБОЕВ (ЎзА) олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 16 декабрь куни Словакия Республикасининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Роман Палданни қабул қилди.

Элчи жаноблари Президентга ишонч ёрлиғини топширар экан, Словакиянинг Ўзбекистондаги биринчи элчиси сифатида фаолият бошлашига имконият яратиб бергани учун республика Президентига миннатдорлик изҳор этди.

— Мустақиллик ҳамда тараққиёт йўлидан дадил одимлаётган Словакия халқига азалдан ҳурматимиз баланд ва биз дўстона муносабатларни кучайтириш тарафдоримиз, — деди Ислом Каримов Роман Палданни шарафли ва масъулиятли лавозим билан қутлаб. — Сизнинг халқаро дипломатия борасидаги бой тажрибангиз мамлакатларимиз ўртасидаги сиёсий, иқтисодий, илмий, маданий ва бошқа соҳаларда ўзаро ҳамкорлик алоқаларини фаоллаштиришга ёрдам беради, деб умид қиламан.

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Жазоир Халқ Демократик Республикасининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Бенамер Моҳанд Аклини ҳам қабул қилди.

Моҳанд Акли жаноблари Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топшириш баробарида Жазоир Халқ Демократик Республикаси Давлат Олий Кенгаши ва ҳукумати раҳбарларининг қизғин саломини етказди.

Ўзбекистон Президенти Жазоир раҳбариятининг икки давлат ўртасидаги алоқалар равнақига аҳамият бераётгани эътиборга сазовор эканини таъкидлади.

— Икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш, халқларимиз дўстлигини мустаҳкамлашдек шарафли вазифани бажаришда сизга муваффақият тилайман, — деди Ислом Каримов.

Ишонч ёрлиқларини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири Саидмухтор Саидқосимов қатнашди.

(ЎзА).

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

Қаршида вилоят фаоллари йиғилиши бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокимлиги, шаҳар ва туман партия кенгашлари биринчи котиблари, вилоят ташкилотларининг раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари, зиёлилар уюшмаси вакиллари қатнашдилар.

Фаоллар йиғинида Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган «Буюк келажагимизнинг ҳуқуқий кафолати» номли нутқида баён этилган қоида ва хулосалар муҳокама қилинди. Бу тўғрида Ўзбекистон ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби Фармон Омонов маърузаси тингланди.

Маърузачи юртбошимиз нутқидан келиб чиқиб, йил якунлари ва режаларга тўхталди.

Вилоятда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ўтган йилга нисбатан 15 фоизга ошди. 1992 йилга қараганда 40 минг тонна кўп пахта тайёрланди.

Нотиқ эришилган муваффақиятларга танқидий кўз билан қараш кераклигини таъкидлаб, айрим жойларда ислоҳотлар юзаки эканлигини, баъзи раҳбарлар уни тўла тушуниб етмаётганлигини таъкидлади.

Фаоллар йиғилишида вилоят ҳокимининг ўринбосари Р. Раҳмонов, вилоят фахрийлари кенгаши раиси С. Усмоновлар сўзга чиқди.

Йиғилишда кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Мусо КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» —75 ЁШДА. ЮБИЛЕЙГА МАРҲАМАТ!

1918 йил июнида «Иштирокиюн» номи билан дунёга келиб, 1920 йилдан «Қизил байроқ», 1923 йилдан «Туркистон», 1924 йилдан «Қизил Ўзбекистон», 1964 йилдан «Совет Ўзбекистони» номлари билан чиққан ва Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги эълон қилинган 1991 йил 1 сентябрдан бошлаб «Ўзбекистон овози» номи билан чоп этилаётган газетамиз 75 ёшга тўлди.

Айни пайтда «Ўзбекистон овози» газетаси Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов бошчилигидаги республикамиз раҳбариятининг изчил ички ва ташқи сиёсатини, мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳот моҳиятини, Ўзбекистон ХДП ташкилотларининг фаолиятини ёритиш билан бирга истиқлол туфайли жило топаётган миллий қадриятларимизни, бой маънавий меросимизни тарғиб этиб келмоқда. Ўз вақтида 1 миллион нусхага яқин тиражда чоп этилган газетада Акмал Икромов, Шароф Рашидов, Сулаймон Азимов, Сиддиқ Ражабов, Иброҳим Раҳим, Зиёд Есенбоев, Мақсуд Қориев каби кўплаб йирик давлат ва жамоат арбоблари, олимлар, ёзувчилар ишлашган. Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Миртемир, Мақсуд Шайхзода каби мумтоз ёзувчиларнинг асарлари унинг саҳифаларида илк бор эълон қилинган.

Газета ижодий жамоасининг кўп йиллик самарали ишлари Меҳнат Қизил Байроқ ордени, қатор Фахрий ёрлиқлар билан, энг яхши журналистларнинг меҳнати эса фахрий унвонлар, совринлар билан тақдирланган.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия қўмитасининг махсус қарори билан газетанинг 75 йиллик байрамини нишонлашга қарор қилинди.

Юбилей тантаналари 1993 йилнинг 23 декабрида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши биносининг (Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 9-уй) Катта мажлислар залида бошланади.

Газетада ишлаб кетган барча ҳамкасб—қаламкашларни байрам тантаналари ва ошга таклиф этамиз.

Шу куни «Ўзбекистон овози» газетасининг ижодий жамоаси билан учрашишингиз, газетанинг 75 йил давомида босиб ўтган шонли йўлини акс эттирувчи сурат—лавҳа-стендлар билан танишишингиз, Ўзбекистон санъат усталари иштирокида бериладиган концертни томоша қилишингиз, байрам дастурхони атрофида ёру-дўстлар билан чақчақлашишингиз мумкин.

Биз Сизларни кутамиз, азиз ҳамкасблар!

ЮБИЛЕЙ КОМИССИЯСИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИ ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Сиёсий ижроия қўмитасининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ХДП БЕКТЕМИР ТУМАНИ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ЖАМОАЛАРИ ВА АҲОЛИ ЯШАШ ЖОЙЛАРИДА ОЛИБ БОРАЁТГАН ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Марказий Кенгаш Сиёсий ижроия қўмитаси ўз қарорида Ўзбекистон ХДП Бектемир тумани ташкилотининг кўп миллатли аҳолининг турли қатламлари ўртасида, меҳнат жамоалари ва маҳаллаларда партиямизнинг дастурий ғояларини тарғиб этишга, Президент И. А. Каримов бошчилигидаги республикамиз раҳбариятининг халқчил ички ва ташқи сиёсатини тушунтиришга алоҳида эътибор бераётганлигини қайд этди. Туман партия кенгаши бу ишни ташкил этишда ўзининг жамоатчилик асосида фаолият кўрсатувчи мафкуравий комиссияси, ижтимоий-сиёсий маркази ва тарғиботчилар гуруҳларига таянмоқда, ҳокимият идоралари ва жамоат ташкилотлари билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқда.

Муайян корхона, ташкилот, маҳаллаларга бириктириб қўйилган, маҳаллий далил ва маълумотлар билан вақтида таъминланиб турилган тажрибали тарғиботчилар жойларда учрашувлар, суҳбатлар, савол-жавоб кечаларини мунтазам ўтказиб, уларда партиямизнинг сиёсатини, Президентимизнинг рисолалари, нутқ ва маърузаларида баён этилган қоидаларни тарғиб этиб, уларнинг моҳиятини тушунтирмоқдалар.

Тарғибот ва ташвиқот ишларининг самарадорлиги кўп жиҳатдан амалий ишларга боғлиқ эканлигидан келиб чиқиб, партия ташкилотлари аҳолининг ёрдамга муҳтож қатламларини ижтимоий ҳимоялаш масалалари билан фаол шуғулланмоқда. Партия кенгаши ташаббуси билан тузилган «Саховат» хайр-эҳсон ва саломатлик жамғармаси эҳтиёжмандлар ҳисобини олиб, уларга моддий ва тиббий мадад кўрсатмоқда. Жамғарма ҳозиргача 140 дан зиёд хайр-эҳсон тадбирларини ўтказиб, ногиронлар, ёлғиз кексалар, кўп болали оилаларга бир неча миллион сўм миқдорида ёрдам тарқатди. Масалан, Наврўз байрами арафасида шундай хайриялардан тумандаги 500 га яқин ногирон ва кам таъминланган оила баҳраманд бўлди. 15 нафар фахрийнинг ҳар бирига 10 минг сўмдан пул берилди. Мустақилликнинг икки йиллиги муносабати билан эҳтиёжманд кишиларга тарқатилган моддий ёрдам 1,5 млн. сўмга тенг бўлди. Болаларни ҳимоя қилиш, кексалар ва ногиронлар халқаро кунларида ҳам туманда ана шундай тадбирлар ўтказиш яхши одат бўлиб қолди.

Бектемирда умумдавлат байрамлари, халқ сайллари, оммавий томошаларни ташкил этиш ҳам яхши йўлга қўйилган. Туман ҳокимлиги, партия кенгаши, корхона ва ташкилотларнинг маъмурияти, жамоат ташкилотларининг ҳамкорлигида ўтказилган кўп минг кишилик тадбирлар (ҳашарлар, савдо ярмаркалари, бадиий ҳаваскорлик дасталарининг кўриклари, спорт мусобақалари, байрам кечалари ва ҳоказо) одамларга яхши кайфият бахш этиши, уларни бирлаштиришга хизмат қилиши билан бир қаторда Ўзбекистон ХДП ғоялари халқчил эканлигини, партиямизнинг сўзи билан иши бирлигини намойиш этиш имконини туғдирмоқда.

ХДП туман кенгаши русларнинг «Масленица», татарларнинг «Сабан тўй», уйғурларнинг «Санъат сайли», корейсларнинг Янги йил ва «Чусок» каби бошқа байрамларини ўтказишда, миллий урф-одат, маданият ва анъаналарни тарғиб этишда миллий-маданий марказларга яқиндан кўмаклашмоқда. Буларнинг ҳаммаси туманда тинчлик ва барқарорликни, шу ерда истиқомат қилувчи турли миллат ва элат вакилларининг иноқлигини, бир оила бўлиб аҳил яшашини таъминлашда муҳим омил бўлмоқда.

Бектемир партия ташкилоти Марказий Кенгаш VIII пленуми кўрсатмаларига амал қилиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига бўлажак сайловларга тайёргарликни ҳам бошлаб юборди. Партия кенгаши ижроия бюроси сайловолди ишлари режасини тасдиқлади. Барча маҳаллаларда тузилган партия ташкилотлари олдига аниқ вазифалар қўйилди. «Олий Мажлисга сайловлар тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси бошланғич партия ташкилотларида муҳокама этилди. Муҳокама жараёнида тушган 40 дан зиёд таклифлардан 27 таси республика Олий Кенгашининг комиссиясига юборилди.

Туман партия кенгаши оммавий ахборот воситалари билан яхши алоқалар ўрнатди, қилинаётган ишлар, ўтказилаётган тадбирлар ҳақида газеталарда, туман ойлик хабарномасида мақола ва хабарлар бериб боришни йўлга қўйди. «Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталарига туман фуқароларини обуна этиш ишига бош-қош бўлди.

Бектемир туман партия кенгаши котибларининг туман ҳокимлиги раҳбарияти билан амалий ҳамкорлик ўрнатганликлари, барча оммавий-сиёсий тадбирларни корхона, ташкилот ва идораларнинг саркорлари, маҳалла оқсоқоллари ва бошқа фаоллар билан биргаликда ўтказаётганликлари, партиямиз аъзоларининг ҳамиша халқ орасида бўлиб, одамлар ҳол-аҳволидан хабар олиб туришлари диққатга сазовордир.

Марказий Кенгаш Сиёсий ижроқўми Бектемир туман партия ташкилотининг оммавий-сиёсий ишлар соҳасида тўплаган тажрибасини маъқуллаб, барча партия ташкилотларига Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига бўлажак сайловларга тайёргарлик жараёнида ҳамда фуқароларда, хусусан, ёшларда мамлакатимизнинг барча миллат ва элатлари учун Ўзбекистон муштарак хонадон, ягона Ватандир, деган туйғуни шакллантиришда ундан фойдаланишни тавсия этади.

ҚАДАМИНГ МУБОРАК, «ДИЙДОР»!

Қардош Жанубий Қозоғистон вилояти Ёзувчилар уюшмасининг овози бўлмиш янги газета — «Дийдор»нинг илк нусхаси муштарийлар қўлига тегди. Газета «Ёзувчилар рўзномаси — халқнинг рўзномаси» сарлавҳаси остидаги Қозоғистон Ёзувчилар уюшмасининг Жанубий Қозоғистон вилоят бўлими табрик сўзи билан очилади.

Чунончи, бу табрикда шундай дейилади: «Ҳаётимизнинг ажралмас бир қисми бўлган адабиётимиз билан маданиятимизнинг келажаги учун заҳмат чекаётган санъат эгаларининг ички-сиртқи дийдори, уларнинг ижодлари, шу орқали туркий халқларнинг маънавияти ўз ифодасини топади. «Илдизи бир туркийлармиз» сўзининг исботи ўлароқ рўзнома шу халқнинг бирлиги, иттифоқи, ҳамкорлиги йўлида оғишмай ҳаракат қилишидир. Вилоятимизда яшовчи туркий халқлар оз эмас. Бош масала, маънавий бирлик бўлганликда. Рўзнома ҳозирча қозоқ ва ўзбек тилларида чиқарилмоқда.

Рўзнома фақат туркий халқларнинггина эмас, балки вилоятда яшовчи барча миллат вакилларининг маънавият хазинасига айланса нур устига нур бўлади. Нима бўлганда ҳам «Дийдор» халқлар дўстлиги йўлида қўлидан келган барча ишларни бажаради, деб умид қиламиз. Газетанинг биринчи саҳифасида Марказий Осиёдаги мустақил давлатларнинг Президентлари сурати акс этган лавҳа берилган. Шунингдек, биринчи саҳифадан Чимкент масжиди бош имом-хатиби ҳожи Шукрулло Муҳаммаджон ўғли, «Дўстлик байроғи» таҳририяти ва бошқа кишиларнинг табриклари чоп этилган. Газетанинг иккинчи саҳифасида ҳам бир-биридан чиройли ва ўқимишли мақолаларга кўзингиз тушади. «Дийдор»нинг учинчи саҳифасида бугунги кунда мустақиллик илҳоми билан ижод қилаётган Жанубий қозоғистонлик шоир ва ёзувчиларнинг асарларидан намуналар берилган.

«Дийдор»нинг тўртинчи бетида шоир Эрназар Рўзиматов шеърларидан намуналар ўқийсиз. Унинг 60 йиллик қутлуғ ёши муносабати билан ижодий фаолиятига бағишланган туркум материаллар берилган.

Ўйлаймизки, илдизи бир туркий халқлар ўртасидаги дўстликни, миллий алоқаларни ривожлантиришда «Дийдор» ҳамиша дийдор бўлиб қолади.

ТАҲРИРИЯТ.

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

● Ҳамкорлик

ФОЙДАЛИ ШАРТНОМА

Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки билан Олмония ривожланиш банки ўртасида Ўзбекистон Олмония ривожланиш банки томонидан 200 миллион олмон маркаси миқдорида сармоя қарзи берилиши ҳақида банклараро шартнома имзоланди.

Илгари мазкур банк томонидан 100 миллион олмон маркаси миқдорида қарз берилиши ҳақидаги шартнома имзоланган эди. Қарз миқдорининг кўпайиши Олмония тарафидан Ўзбекистон Республикаси ички сиёсий вазияти, ҳукумат иқтисодий сиёсати, табиат, саноат, маънавий имкониятлар ва ижтимоий-иқтисодий жараёнлар динамикаси ўрганилиши асосида қарз қайтариш имкониятларининг юқори баҳоланиши натижасидир.

● Транспорт

ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАР КЎПАЯДИ

Республика Киночилар уйида Венгриянинг машҳур «Могюрт» фирмаси ваколатхонасининг таништириш маросими бўлди.

40 йилча аввал ташкил этилган бу фирма асосан ҳаммага маълум «Икарус» автобусларини сотиш билан шуғулланади. Бутун фаолияти давомида фирма олдин собиқ СССРга, кейинчалик МДҲ мамлакатларига 100 мингдан ортиқ автобус ҳамда эҳтиёт қисмлар сотган. Булардан анча қисмини Ўзбекистон олган. «Могюрт» ҳозирги янги иқтисодий шароитда ҳам республикамиз билан ҳамкорликни давом эттирмоқчи. Шу боис, Лос-Анжелес. Вена, Қоҳира, Прага, Варшава, Москва, Санкт-Петербург, Минск сингари шаҳарларда ваколатхоналари бўлган фирма раҳбарияти Тошкентда ҳам ўз ваколатхонасини очишни лозим топди.

● Ҳазрати инсон

ЕТИМ БОЛАЛАР БОШИНИ СИЛАБ

Кармана шаҳрида истиқомат қилувчи Мунаввар Пардаева ўзининг 4 фарзанди ёнига қаровчисини йўқотган 14 болани олиб тарбияламоқда.

Болажон онанинг бу олийжаноблигини вилоят ҳокимлиги муносиб тақдирлади. 20 кишилик аҳил оилага Навоий шаҳрининг Гулистон посёлкасидан қўшқаватли, 5 хонали қулай ва шинам коттеж ажратиб берилди.

● Хотира

БЕХАТО НИШОНЛАР

Кеча Тошкентда спортнинг эндигина оммавийлашиб келаётган турларидан бири — дартс бўйича иккинчи халқаро мусобақа бошланди.

Маълумки, бундай мусобақада спортчилар кичик найзачаларни нишон-халқалар ўртасига маълум масофадан туриб бехато уришга ҳаракат қиладилар. Мусобақа баҳсни ташкил этишда ҳомийлик қилишга аҳд қилган, лекин ўзи бевақт дунёдан кўз юмган «Тошинтерм» қўшма корхонасининг собиқ бош директори Мирза Султонов хотирасига бағишланди. Ғолиблар эртага Киночилар уйида ўтказиладиган ҳал қилувчи ўйинлардан кейин аниқланади.

● Халқаро алоқалар

ОСИЁ ЎЙИНЧИЛАРНИ ЧОРЛАГАНДА

Бўлажак Осиё ўйинларида мамлакатимизнинг юз нафар спортчиси иштирок этиши мўлжалланмоқда.

Осиё олимпиада кенгашининг XII ассамблеясида ана шундай қарор қабул қилинди. Февраль-март ойларида бу рақамни яна кўпайтириб, спорт делегациямиз аъзоларини 235 кишига етказилиши кутилмоқда. 43 давлатдан 300 дан ортиқ киши қатнашган бу йиғилишда шунингдек, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон Республикалари ҳам Осиё олимпиада кенгашининг аъзолари бўлишгани эълон қилинди. Спортнинг 28 тури бўйича келаси йил кузда Хиросимада ўтказиладиган Осиё ўйинларида спортчиларимиз Афғонистон, Бангладеш, Бутан, Ҳиндистон, Мальдив, Покистон ва Шри-Ланка мамлакатлари ёшлари билан бир гуруҳда баҳслашадилар.

● Табиат ва инсон

ЎРГИМЧАК ФОЙДАЛИМИ?

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Зоология институтига республика ҳашаротлар оламида йўқолаёзган заҳарли ўргимчак — бий келтирилди. Ўргимчакнинг бу тури 120 йил аввал илк марта топилиб, олимлар томонидан таърифлаб берилган эди.

Бизнинг минтақада ҳозир ҳам ана шундай ўргимчак яшайдими ёки қирилиб кетганми? Олимларнинг бу саволга жавоб топишлари узоқ давом этди. Ниҳоят Зарафшон тоғи тизмасида бий борлиги аниқланди. Ҳозир институтнинг террариумида ўргимчакни сунъий йўл билан урчитиш услублари тажриба қилиб кўрилмоқда. Бундай ўргимчакнинг заҳари шифобахш хусусиятига эга бўлиб, тиббиёт учун жуда зарурдир.

(Мухбирлар ва ЎзА хабарлари ҳамда хатлар асосида тайёрланди).

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

• *ХДП сиёсий ташкилот нуфузи*

ЁШЛАР БИЛАН ТИЛ ТОПИШИБ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Наманган туман кенгаши ижроия бюроси ёшлар билан ишлашга жиддий эътибор бериб келяпти. Бюро мажлисларида ана шу муҳим масала қизғин муҳокама қилиняпти.

Яқинда ўтказилган ижроия бюро мажлисида Охунбобоев номли жамоа хўжалиги ва «Ўзекистон» ҳудудий партия ташкилотларининг ёшлар билан ишлаш масаласи муҳокама қилинди.

Охунбобоев номли жамоа хўжалиги партия ташкилоти ҳисобида турган 135 нафар аъзонинг аксарияти ёшлардир. Улар хўжаликнинг турли тармоқларида самарали меҳнат қиляптилар. Партия ташкилоти котибаси Фотима Исоқова ёш бўлишига қарамай анча тажриба тўплаган. Олий маълумотли ўқитувчи. Одамлар, айниқса, ёшлар билан тез тил топаяпти.

Партия ташкилоти котиби ёшлар билан ишлашни кучайтиришда партия фаоллари кучига таяниши, шубҳасиз. Айниқса, унга ХДП аъзолари, хўжалик бош зоотехниги Илҳомжон Баҳриддинов, 10-бригада бошлиғи ёрдамчиси Илҳомжон Мирзаевлар яқиндан ёрдам беришмоқда.

ХДП Дастури ва Низоми бўйича суҳбатлар ташкил этиш, мунозаралар ўтказиш кўнгилдагидай самара беряпти. Масалан, ёшларнинг партия сафига дадиллик билан кираётгани фикримиз далилидир.. Шу йилнинг ўтган ойларида бошқарувдан ўнга яқин, механизация ва чорвачиликдан ўн тўрт нафар, мактабгача тарбия муассасаларидан уч нафар ёшнинг партия сафига киргани қувончлидир.

Хўжалик партия ташкилоти ёшлар билан ишлашда уларнинг бўш вақтларидан унумли фойдаланаётир. Ёшлар иттифоқи, Фахрийлар ва хотин-қизлар Кенгашлари билан ҳамкорликда ўтказилган кечалар, кўрик-танловлар, спорт мусобақалари кўпчиликда қизиқиш уйғотмоқда. Партия ташкилотининг ёшларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш бўйича амалга ошираётган ишлари ҳам диққатга сазовор.

«Ўзбекистон» ҳудудий партия ташкилотига қирқ тўрт нафар киши бирлашган. Бу ерда олиб борилаётган ишлар аввалгидан бирмунча жонланган бўлса-да, ёшлар билан ишлаш соҳасида амалга оширилаётган тадбирлар кўнгилдагидек эмас. Тарғибот-ташвиқот ишларида изчиллик сезилмайди. Ёшлар ишлаётган ва ўқиётган жойларда учрашувлар ўтказиш яхши йўлга қўйилмаган. Котиб Шарифжон Халиловда тадбиркорлик ва ташаббус етишмаяпти. Партиянинг дастурий мақсадларини тушунтириш ишлари оқсаяпти. Оқибатда ҳудудий партия ташкилотига йил бошидан бери ёшлардан ҳеч ким партия сафига ўтиш истаги билан мурожаат қилмаган.

Ижроия бюрс мажлиси Шарифжон Халиловга ўз иш услубларини ўзгартириш бўйича бир қатор вазифаларни юклади. Яна бир неча ойдан кейин туман кенгаши шу масалага қайтиши уқтирилди.

ХДП туман кенгашининг талабчанлик билан олиб бораётган ишлари туфайли туманда ёшлар ўртасида қонунбузарлик камайиб, ижобий ўзгаришлар юз беряпти. Ёшлар ўртасида ишсизликни камайтириш, ижтимоий фойдали меҳнат билан уларни банд қилиш кўрсаткичи яхшиланиб бормоқда.

Фарҳод ЙЎЛЧИЕВ.

«ОМАД» ОМАД КЕЛТИРМОҚДА

Шу йил кўкламда Усмон Юсупов туман партия кенгаши биринчи котиби Одил Чўлиев ташаббуси билан партия кенгаши ҳузурида «Омад» кичик корхонаси ташкил этилганди. Молиявий танглик шуни тақозо этганди. Ортиқча маблағ йўқ. Йиғилган бадал идора ходимларининг маошига ҳам етмайди. Бунинг устига транспорт харажати, телефон алоқаси, коммунал хизмат ҳам бор.

Туман партия кенгашининг уч қаватли биносидан кичик корхона учун алоҳида жой ажратилди. «Меҳнат» биржаси билан келишиб, ўн саккиз нафар хотин-қиз гилам тўқиш, кийим-кечак тикиш қисқа муддатли курсларида ўқитилди. Қўлда яхшигина тўқув дастгоҳи ясалиб, хоналарга ўрнатилди. Шунингдек, иккита тикув машинаси ижарага олинди.

Апрель ойидан «Омад» иш бошлади. Ҳар ойда беш-олтитадан араби гилам тўқиб чиқарилмоқда. Хом-ашё жун маҳсулотлари аҳолидан сотиб олиняпти. Бошқа бир дастгоҳда болалар пайпоғидан тортиб, катта ёшдагилар жемпери ҳам тўқиляпти. Ишчиларга ойлик маош, хом-ашё сарфидан ташқари ҳар ойда 250-300 минг сўм фойда туман партия кенгаши ҳисобига келиб тушмоқда.

Туман партия кенгаши аппарати ходимлари молиявий ташвишдан бироз енгиллашдилар. Ойлик маошлар ҳам ошяпти. «Омад» кичик корхонаси маҳсулотига аҳолидан буюртмалар кўпайган сари партия ходимлари ўз кучлари билан ўн гектар майдонда етиштирилган пахта толасига эмас, кўпроқ «Омад»га умид боғламоқдалар.

Кейинги пайтда кичик корхонадан келаётган даромад савобли ишларга ҳам сарфланмоқда. Туман халқ таълими бўлими тавсияси, партия ижроия бюроси қарори билан сентябрь ойидан бошлаб туман мактабларидаги йигирма аълочи ўқувчининг ҳар бирига 250 сўмдан, йигирма нафар ёрдамга муҳтож ўқувчининг ҳар бирига беш юз сўмдан ойма-ой стипендия бериляпти. У чоракдан-бу чораккача ўқувчиларга яхши таълим берган уч нафар ўқитувчининг ҳар қайсиси беш минг сўмдан моддий рағбатлантириляпти.

— Туман партия кенгаши «Омад» ёрдамида бева-бечораларга, кам даромадли оилаларга ҳам меҳр-мурувват кўрсатмоқчи, — дейди биринчи котиб Одил Чўлиев. — Бу партия ходимлари омма орасида Низом ва Дастур негизида олиб борадиган асосий ижтимоий, сиёсий-тарбиявий ишлар ўрнига тижоратга берилиб кетишди, деган гап эмас. Молиявий аҳволни яхшилаш учун қилинаётган хайрли ташвишдир, албатта. Бир сўз билан айтганда, «аввал иқтисод, кейин сиёсат» деганларидек, молиявий аҳволимизни ўнглай бориб, партиявий ишлар самарадорлигини ҳам ошираверамиз.

Мусо КАРОМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Қорақалпоғистон Республикаси Чимбой шаҳри қурилиш материаллари заводи моҳир усталари томонидан тайёрланган ўтовлар Туркманистон, Қозоғистон ва Ўзбекистоннинг қатор вилоятлари чўпонлари орасида эҳтиёж-талаб маҳсулот ҳисобланади. Кейинги пайтда корхона жамоаси бундай маҳсулот чиқаришни кўпайтирмоқда.

Дарвоқе, моҳир уста Абу Нуржонов бу ишнинг ҳадисини олган. У корхонада 1967 йилдан буён ишлайди. Ўша пайтда Абу йигирма ёшда эди. Йиллар давомида у кўп нарсани ўрганди, тажриба орттирди. Ҳозир моҳир устанинг қўлида бир неча шогирдлари ҳунар ўрганишмоқда.

СУРАТДА: уста Абу НУРЖОНОВ.

Кароm ЎРОЗОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XIV сессияси олдидан

ТАҚДИРИЛОМОН ҚОНУН

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XIV сессиясига киритиладиган қонуни лойиҳаси Ўзбекистонда олиб борилаётган ислоҳот йўлини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашда ва янги давлатчилигимизнинг конституциявий меъёрлар асосида қурилишида муайян аҳамият касб этади. Бу — конституциявий қонун бўлиб, у Асосий Қонунимизда ҳам ўз ифодасини топган ҳамда унинг қоидаларини янада ривожлантиради. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов Асосий Қонунимизнинг бир йиллигига бағишланган байрам тантанасида сўзлаган нутқида Олий Мажлисга сайловлар тўғрисидаги қонун мамлакатимизда ҳуқуқий давлатчиликни ривожлантиришда муҳим ўрин эгаллаши лозимлигини таъкидлагани фикримизнинг далилидир.

Маълумки, Олий Мажлис — олий вакиллик ва ягона қонун чиқарувчи орган ҳисобланади. Демак, унинг қандай бўлиши, қандай иш олиб бориши муҳим аҳамият касб этади. Шунинг учун ҳам унда акс этган меъёрлар энг аввало тарихий анъаналаримизни, қолаверса, сайлов ислоҳотларининг бутун дунё тажрибасини ҳамда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти ривожланишининг чуқур эҳтиёжларини ўзида мужассамлаштиргандир.

Қонун лойиҳасининг ўзига хос меъёрларидан бири лойиҳанинг 22-моддасида акс этгандир, унда номзод кўрсатиш ҳуқуқи нафақат сиёсий партияларга, балки Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар давлат ҳокимиятининг вакиллик органларига ҳам берилгандир. Мазкур вакиллик органларининг депутатлари кўп сонли фуқаролар томонидан сайланган эдилар, шунинг учун ҳам улар Олий Мажлис депутатлигига номзод кўрсатишда ҳам ҳуқуқий ва маънавий асосга эгадирлар. Чунончи, улар номзодларни кўрсатишда уларнинг партиявий мансублигидан келиб чиқмайдилар.

Бу меъёр жамиятимизнинг ҳозирги ўтиш давридаги муҳим хусусиятларидан келиб чиқади. Ўзбекистондаги сиёсий кўп партиялилик конституциявий меъёрларда акс этган. Аммо ҳозирги кунда у энди-энди биринчи қадам ташлаб, тараққий этган тажрибани тўпламоқда. Россияда 12 декабрда парламентга бўлиб ўтган сайловлар тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, ҳали пишиб етилмаган кўппартиялилик жамият барқарорлигининг кафолати бўла олмайди. Янги сайлов қонуни сиёсий ўйинларни эмас, балки халқнинг туб манфаатларини намоён қилмоғи даркор.

Қонун лойиҳаси матнида сиёсий партияларнинг номзод кўрсатишдаги манфаатларининг Ўзбекистоннинг кўп сонли партиясиз фуқаролари манфаатларидан юқори қўйилишига йўл қўйилмаган. Халқ демократик партияси жамиятдаги тинчлик ва барқарорликни ўзининг биринчи навбатдаги вазифаси деб билади. Шунинг учун ҳам партия аъзолари, Олий Кенгашдаги депутатларимиз 22-модданишт барқарорлаштирувчи маъносини чуқур англамоқлари, тўғри қабул қилмоқлари лозим. Қонун лойиҳасининг маромига етказилиб Олий Кенгаш бўлажак сессиясига киритиладиган матнида депутатликка кўрсатилган номзодларнинг ким томонидан кўрсатилишидан қатъи назар, тенг ҳуқуқли мусобақаси меъёрларини ўзида акс эттиришига аминман.

Лойиҳа муҳокамасида Ўзбекистон ХДП кенгашлари ва ташкилотлари ҳам фаол қатнашдилар. Ўзбекистон ХДП МКнинг VIII пленуми «Олий Мажлисга сайловлар тўғрисида»ги қонун лойиҳасини муҳокама қилиш юзасидан асосий сиёсий кўрсатмаларни белгилаб берди ҳамда партия ташкилотлари ва кенгашларига қонунни умумхалқ муҳокамасида фаол иштирок этиш мажбуриятини юклади. Марказий Кенгашга келган ёзма маълумотларнинг таҳлили Тошкент шаҳар, Жиззах, Қашқадарё, Наманган, Сирдарё, Тошкент ва Хоразм вилоятлари партия кенгашларида бу масалага алоҳида эътибор ва масъулият билан ёндошганликларидан далолат беради. Ўзбекистон ХДПнинг кўпгина кенгаш ва ташкилотлари ўз таклифларини Олий Кенгашга юбордилар.

Ўзбекистон ХДП МК га келган жами 225 та таклиф таҳлил қилинди. Бундан, вилоят кенгашларидан 111 та, 13 та шаҳар ва район кенгашларидан 99 та таклифлар тушган. 64 нафар партия ходими ва фаоллари, 15 та жамоа ўз таклифларини юборганлар. Айниқса, Қўқон шаҳар, Зомин ва Задарё район партия ташкилотлари лойиҳа муҳокамасида фаол иштирок қилишди, улар томонидан 30 дан ортиқ фикр ва мулоҳазалар билдирилган. Хоразм вилоят партия кенгаши қонун лойиҳасини кенг муҳокама қилган; бу вилоятнинг шаҳар ва район партия кенгашларидан 55 та таклиф келиб тушди.

Умуман олганда, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловлар тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг Қонун сифатида қабул қилиниб, жамиятимиз ҳаётига кириб келиши катта масъулият юклайди. Зеро, у эртанги кунимиз, келажагимизни белгилаб беради.

Акмал САИДОВ,
Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши котиби, юридик фанлари доктори.

ИРМОҚЛАР ҚЎШИЛИБ ДАРЁ БЎЛУР

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

Мустақил мамлакатимиз сайлов тизимини тубдан янгилаш, Олий Мажлис депутатларини сайлашнинг ҳуқуқий асосларини яратиш сари муҳим қадам қўйилдики, бу Ўзбекистон Республикаси тарихида ғоят ибратли воқеадир. Халқимизнинг том маънодаги ҳуқуқий, демократик ва фуқаролар давлати қуриш йўлига ўтиши миллион-миллион кишилар қалбида мустақиллигимиздан чексиз фахр ва ғурур ҳислари тўлиб-тошганлигининг ёрқин ифодасидир.

Янги Қонун лойиҳаси ғоят қизғин ва жиддий муҳокама этилаётгани халқимиз ана шу тарихдан етарлича сабоқ олганини ва яқин ўтмишдаги юзакичилик, ҳайбаракаллачилик, лоқайдликка нисбатан ўт очилаётганини яққол кўрсатиб турибди. Муҳокама давомида кўпгина фойдали, ибратли, энг муҳими умумий ишимизга бевосита дахлдор мулоҳаза ва таклифлар билдирилмоқда. Бунда айниқса ХДП аъзоларининг фаоллигини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардик. Мулоқотда қатнашганларнинг ҳаммаси билдирган таклифларни ёритиш имкониятимиз бўлмаганлиги сабабли айримларини эълон қиляпмиз.

Ўзбекистон ХДП Қўқон шаҳри атлас фабрикаси бошланғич партия ташкилотининг 23 аъзоси Қонун лойиҳасининг 16-моддаси бўйича билдирган таклифларида:

«...Сайлов комиссиянинг раиси, раис ўринбосари, комиссия котиби ва аъзолари бирор-бир сиёсий партия ва ҳаракатнинг аъзоси бўлишлари мумкин эмас» сўзларини лойиҳадан олиб ташламоқ зарур, деган фикрни олға суришган.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Зомин туман кенгаши томонидан лойиҳага қўшимча ва ўзгартиришлар юзасидан шундай таклиф тушди:

6-модда, 2-сўзбоши қуйидаги таҳрирда берилиши лозим: «Депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партиялар ўз вакиллари тўғрисида округ сайлов комиссияларига сайловларга кечи билан 15 кун қолганда маълум қиладилар». Лойиҳадаги ушбу сўзбоши ҳам Ўзбекистон Конституциясига ва қонунга зиддир.

Задарё тумани меҳнат жамоалари, бошланғич партия ташкилотларидан ўн киши таклиф қилади:

6-модда, 2-сўзбоши қуйидаги ўзгартиришлар билан берилса: «Депутатликка номзод кўрсатган сиёсий партиялар ўз кузатувчиларининг рўйхатини расмий равишда тегишли округ сайлов комиссияларига сайловларга кечи билан 10 кун қолганида тақдим қиладилар».

Ўзбекистон ХДП Наманган вилоят кенгаши томонидан билдирилган таклиф:

2-модда бўйича 2-сўзбоши «Сайлов кунигача 30 ёшга тўлган Ўзбекистон фуқароси Олий Мажлисга сайланиш ҳуқуқига эга», — деб ўзгартирилса...

Урганч шаҳар ипакчилик бирлашмаси директори ўринбосари, ХДП бошланғич партия ташкилоти котиби А. Агабуллаев таклифи:

4-модда бўйича: Ушбу модданинг мазмуни лойиҳанинг 1-моддасида ёритилганлиги учун уни лойиҳадан чиқариш керак.

Хоразм вилояти «Чернобилчилар» уюшмаси ХДП бошланғич партия ташкилоти котиби М. Иброҳимов:

3-модда бўйича: — Ушбу моддада хотин-қизлар эркаклар билан тенг ҳуқуқли эканлигини қайд этиш ортиқча, чунки у давлатимиз Конституциясида алоҳида тилга олиб ўтилган.

6-модда бўйича: — Лойиҳанинг ушбу моддасини сайловларга тайёргарликни ва уни ўтказишни ким назорат қилиши мумкин,—деган қоида билан тўлдириш керак.

Хива шаҳар, туман ҳокими котибиятининг ташкилий бўлим мудири Б. Жуманиёзов:

3-модда бўйича: — 2-банд олиб ташланса, чунки бу фикр 2-модданинг охирги бандида ўз ифодасини топган.

Қўшкўпир тумани, И. Ибрагимов номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Э. Ибрагимова:

3-модда бўйича: — Хотин-қизлар ва эркакларни сайловдаги тенг ҳуқуқлиги қонун лойиҳасида ортиқча кўрсатилган. Сабаби ушбу қоида республикамиз Конституциясида кўзда тутилган.

Қўшкўпир тумани, «Незохос» жамоа хўжалиги ХДП бошланғич партия ташкилотининг котиби Ш. Матёзов:

6-модда бўйича: — Уларнинг ваколатлари тегишли гувоҳнома ҳужжатлари билан тасдиқланган бўлиши керак, — дейилган гапни «Уларнинг ваколатлари тўғрисида тегишли гувоҳнома ҳужжатлари сайлов комиссиялари томонидан тасдиқланади ва берилади» деб ёзилиши керак.

Сиёсий партиялар тавсиясига биноан кузатувчиларга тегишли ҳужжатларни округ сайлов комиссияси бергани маъқул.

Ўзбекистон ХДП Гурлан тумани бошланғич партия ташкилотлари томонидан эса шундай таклиф билдирилди:

6-модда бўйича: — Оммавий ахборот воситалари депутатлар сайловига тайёргарликнинг бориши ва сайловлар қандай ўтаётганлигини ҳаққоний ёритиб борадилар, — деб ўзгартиришни таклиф қиламиз.

ХДП Хонқа тумани бошланғич партия ташкилотлари томонидан билдирилган таклиф:

2-модда, 3-сўзбоши бўйича: «Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаролар» жумласидаги «муомалага» сўзини тушириб қолдириш керак.

Ўзбекистон ХДП Боғот тумани бошланғич партия ташкилотлари шундай истак билдиришган:

7-модда бўйича: — Ҳар бир туман сайловчилари сонини ҳисобга олиб, ҳар туманда айрим биттадан сайлов округи тузишни таклиф қиламиз. Яъни барча туман (биз албатта қишлоқ туманларини назарда тутаяпмиз) сайловчилари учун биттадан сайлов округи ташкил қилинса.

Ўзбекистон ХДП Жиззах вилояти ташкилотларидан 49 киши шундай таклиф билдиришди:

8-модда, 5-сўзбоши бўйича: — «Сайлов участкалари кўпи билан 3000 нафар сайловчидан иборат этиб тузилади», — жумласини, «Сайлов участкалари, қоида тариқасида, 2000-3000 сайловчи нормасида тузилади», —деб ўзгартирилса.

Шу шаҳар меҳнат жамоалари ва ХДП бошланғич ташкилотлари:

8-модда, 5-сўзбошидаги — «Сайлов участкалари кўпи билан 3000 нафар сайловчидан иборат этиб тузилади» жумласи — «сайлов участкалари кўпи билан 3000 нафар, айрим ҳолларда, туман, шаҳар ҳокимларининг асосланган тақдимномаларига биноан 4000 нафар сайловчидан ошмаган меъёрдан иборат этиб тузилади», — деб ўзгартирилса, деган мулоҳазани айтишган.

Ўзбекистон ХДП Қўқон шаҳар кенгаши қошидаги бошланғич партия ташкилотининг аъзолари лойиҳа ҳақида фикр юритиб:

16-модда бўйича: — «...Сайлов комиссиянинг раиси, раис ўринбосари, комиссия котиби ва аъзолари бирор-бир сиёсий партия ва ҳаракатнинг аъзоси бўлишлари мумкин эмас» сўзларини олиб ташламоқ зарур, деб таклиф этадилар.

ХДП Жиззах вилоят ташкилотларида лойиҳани муҳокама қилиш жараёнида 43 кишидан шундай таклифлар тушган:

10-модда бўйича: — «Марказий сайлов комиссиясининг раиси ва аъзолари сайловлар тайинланишида Олий Мажлис томонидан тасдиқланади» жумласини— «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Марказий сайлов комиссиясининг раиси ва аъзоларини қонун билан белгиланган тартибда республика жамоат бирлашмаларининг, касаба уюшмаларининг, меҳнат жамоаларининг тавсияномалари асосида ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Жоқарғи Кенгеси ҳокимият вакиллик органлари таклифлари асосида тузилади» — деб ўзгартирилса.

«12-модда бўйича: — Округ сайлов комиссияси аъзолигига номзодлар шу округ ҳудудида жойлашган меҳнат жамоалари, жамоат бирлашмалари таклифлари асосида тузилади» деб қўшимча киритилса. (74 киши шу таклифни қўллаб-қувватлаган).

«14-модда, 1-сўзбоши бўйича: — Участка сайлов комиссиялари таркибига номзодлар шу участка ҳудудида жойлашган маҳалла комитетлари, меҳнат жамоалари, жамоат бирлашмалари тавсиясига асосан округ сайлов комиссияси томонидан сайланади», — деб қўшимча киритилса, (61 киши шу таклифни маъқул кўришган).

16-модда бўйича:—Тўртинчи сўзбоши қуйидаги таҳрирда берилса: «Сайлов комиссиясининг раиси, раис ўринбосари, комиссия котиби бирор-бир сиёсий партия ва ҳаракатнинг аъзоси бўлишлари мумкин эмас» (78 киши шу таклифни ёқлаб чиққан).

ХДП Тошкент вилоят кенгашига шаҳар ва туманлардан шундай таклиф ва қўшимчалар тушди:

16-модда бўйича: — 4-сўзбошиси қуйидаги таҳрирда берилса: «Ҳар қайси фуқаро партиялар ва ҳаракатларда тутган ўрнидан қатъи назар сайлов комиссиясининг раиси, унинг ўринбосари, комиссия котиби ва аъзоси лавозимида бўлиши мумкин».

ХДП Сирдарё вилоят кенгаши, шаҳар ва район кенгашлари, бошланғич партия ташкилотлари томонидан билдирилган таклифлар:

11-модда бўйича: — Лойиҳадаги «тавсиясига кўра» сўзи «прокуратура эътирознома сига кўра» жумласи билан алмаштирилиши лозим.

16-модда бўйича: — Ҳар хил мунозараларга йўл қўймаслик мақсадида лойиҳадаги «ўз вазифаларини мунтазам равишда инкор қилгани тақдирда» деган жумлани қисқартиш лозим. 17-модда бўйича — ...ушбу ҳуқуқий нормани амалга ошириш механизми йўқ, бу эса қонунчилик техникаси талабларига зиддир.

17-модданинг, 4-сўзбошисидаги биринчи жумлада техник хатога йўл қўйилганга ўхшайди. Бизнингча, сайлов комиссиясининг қарорига асосан сайловларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш даврида раис, унинг ўринбосари, котиби ва комиссия аъзоларидан бири ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиниши лозим.

17-модда, 6-сўзбоши бўйича: лойиҳада қонун талабларини бузганлик учун жавобгарлик чоралари кўзда тутилмаган, бу эса унинг ҳуқуқий кучи ва мажбуриятини пасайтиради.

18-модда бўйича: — Бизнингча, шикоятларни ҳал этиш жараёнларини такомиллаштириш нуқтаи-назаридан қуйи сайлов комиссиялари қарорлари устидан юқори сайлов комиссияларига мурожаат қилиш ҳуқуқини бекор қилиб, сайлов комиссиялари қарорлари устидан фақат судга мурожаат этиш ҳуқуқини мустаҳкамлаш лозим. Бунда шикоятларни кўриб чиқишнинг алоҳида тартиби жорий этилиши керак.

19-модда бўйича: — Агарда номзодларга давлат томонидан кўрсатиладиган моддий ёрдам ҳажми аниқ кўрсатилса ва маблағнинг ҳаракати бўйича парламент комиссиясида кейинчалик уларнинг ҳисоботлари эшитилса — булар ҳаммаси мазкур қонун лойиҳасининг ютуғи бўларди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Наманган вилоят кенгашида билдирилган таклифлар:

10, 12, 14-моддалар бўйича — ... Марказий, округ, участка сайлов комиссиялари таркибига номзодлар кўрсатиш механизми ёритилмаган. Яъни номзодлар ким томонидан қайси йиғилишларда кўрсатилиши ёзиб қўйилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

11-модда бўйича: — Конституциямизнинг 81-моддасидан келиб чиқиб... қўшимча 17-банд киритилиши ҳамда қуйидаги жумлалар ўз аксини топиши зарур: «Сайловлардан кейин икки ойдан кечиктирмай Олий Мажлис биринчи йиғилишини чақиради».

19-модда бўйича: ...қайта таҳрир қилиниб... «қўллаб-қувватлаш тақиқланади» — сўзларидан кейинги 2-хатбоши олиб ташланиши лозим. Чунки сайлов компанияси кўппартиявийлик шароитида фақат давлат маблағлари ҳисобига ўтказилиши керак.

Қўқон шаҳар Охунбобоев номли одиял фабрикаси ХДП бошланғич партия ташкилотининг ўн аъзоси имзо чеккан таклиф:

16-модда бўйича: — «...Сайлов комиссиясининг раиси, раис ўринбосари, комиссия котиби ва аъзолари бирор-бир сиёсий партия ва ҳаракатнинг аъзоси бўлишлари мумкин эмас», сўзларини олиб ташламоқ зарур.

Қўқон қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бирлашмасининг 31 ХДП аъзоси ҳам шундай таклиф киритишган.

Янгиариқ тумани «Коммуна» ўрта мактаби директори, ХДП аъзоси Ойбиби Эшимованинг таклифи ҳам шундай. Урганч шаҳридан А. Ан ёзади:

11-модда бўйича: — 1-қисмни, Олий Мажлисга сайловлар ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг ваколатларига «йўриқномалар тайёрлайди ва бажарилишини таъминлайди» деб тўлдириш керак.

2-қисмидаги, «...Республика бош прокурорининг тақдимномасига биноан» деган жумлани «Республика бош прокурори ва унинг ўринбосарларининг тақдимномасига биноан» деб кўрсатиш керак.

14-қисмдаги жумла охирини «...улар юзасидан узил-кесил қарорлар чиқаради» деб эмас, улар юзасидан қарор қабул қилади деб кўрсатиш керак.

Урганч шаҳри тикувчилик бирлашмаси муҳандиси, ХДП бошланғич партия ташкилоти котиби Д. Жуманиёзова:

16-модда бўйича: — лойиҳадаги 4-сўзбоши матни қуйидагича ўзгартирилса, «Сайлов комиссияларининг аъзолари сайловларга тайёргарлик ва уни ўтказиш даврида сиёсий партиялардаги аъзоликларини тўхтатиб туришлари керак».

Хива тумани Оқёп қишлоқ кенгаши раиси Р. Қодиров:

8-модда бўйича: — 3-сўзбошига қуйидаги қўшимчани таклиф этаман. «Сайлов участкалари таркибига вакиллар жамоат ташкилотлари, меҳнат жамоалари, аҳоли истиқомат жойларидаги йиғилишларда кўрсатилиб, туман, шаҳар ҳокимларининг тақдимномасига биноан...» деб ёзилса, сўнгра матн бўйича давом қилдирилса.

ХДП Зомин тумани кенгашининг қўшимча ва ўзгартиришлари:

30-модда бўйича: — 2-сўзбошидаги — «Сайловчилар йиғилишлари сайлов комиссияси томонидан туман, шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда ташкил этилади» жумласи — «Сайловчилар йиғилишлари участка сайлов комиссияси томонидан туман, шаҳар ҳокимликлари, тегишли партиялар туман, шаҳар кенгашлари билан биргаликда ташкил этилади», деб ўзгартирилиши керак. Чунки номзод кўрсатган партия вакиллари ўз номзодларининг сайловчилар билан учрашувида албатта ҳозир бўлмоғи лозим.

Янгиариқ тумани Таган қишлоқ кенгаши раиси, ХДП ҳудудий партия ташкилоти котиби С. Қаландаров

30-модда бўйича: — «йиғилишлар ва учрашувлар ўтказиладиган вақт ва жой сайловлардан камида уч кун олдин маълум қилинади», деб ўзгартириш киритиш керак, деб таклиф этади.

Задарё тумани меҳнат жамоалари, бошланғич партия ташкилотлари томонидан билдирилган таклиф:

45-модда, 2-сўзбоши бўйича: —«Такрорий овоз беришда бошқа номзодга нисбатан иштирок этган сайловчиларнинг кўпроқ овозини олган...» жумласи — «такрорий овоз беришда бошқа номзодга нисбатан иштирок этган сайловчиларнинг ярмидан кўпроқ овозини олган...» деб ўзгартирилса.

Ҳамид ИКРОМОВ,
«Ўзбекистон овози»нинг махсус мухбири.

ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИЛСА

Сайлаш ва сайланиш ҳуқуқини ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамлаб қўйиш мақсадида «Ўзбекистон Республикаси Олий мажлисига сайловлар тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди ва умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Бунда кенг жамоатчилик билдирган фикр-мулоҳазалар, қўшимча ва тузатишлар қонуннинг янада такомиллашувига, мукаммаллашувига хизмат қилиши шубҳасиздир.

Қонуннинг айрим моддалари таҳлил-талаб, жумладан қонун лойиҳасининг умумий қоидалари бўлимидаги 4-модда, яъни тўғридан-тўғри сайловлар ўтказиш тартиби 1-моддада ёритилганлиги учун бу моддани қонун лойиҳасидан чиқаришни таклиф этаман. Шунингдек, сайловларни тайинлаш, Олий мажлис депутатларига номзодлар кўрсатишдан иборат. 4-бўлимнинг 22-моддаси 1-банди бирмунча тушунарсиз эди. Шу модданинг 3-бандидаги «Партия Олий органи ўз партияси аъзоларини ёки партиясизларни, ҳокимият вакиллик органлари эса у ёки бу партияга мансублигидан қатъи назар барча шахсларни депутатликка номзод этиб кўрсатишга ҳуқуқлидир» деган жумла ойдинлаштирилиши лозим. «Партия Олий органи фақат ўз партияси аъзоларини ёки партиясизларни... ҳам депутатликка номзод этиб кўрсатиш ҳуқуқига эга» деган жумлани «Партия олий органи фақат ўз партияси аъзоларини депутатликка номзод этиб кўрсатишга ҳуқуқли» деб ўзгартириш тўғри бўлади.

Қонун лойиҳасининг 5-бўлим 28-моддасига «Олий Мажлис депутатлигига номзодлар сайлов тугагунга қадар уларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида вақтинча округ раҳбарияти томонидан енгил автомашиналар билан таъминланиши зарур» деган жумла қўшилса, ўйлайманки, номзодларнинг ўз сайловчилари билан ўтказадиган учрашувларида бирмунча қулайликлар яратилган бўлар эди.

Ҳакимахон ТОЖИБОЕВА,
Республика прокуратурасининг фуқаролик ишлари бўйича суд қарорларининг қонунийлигини назорат қилиш бўлими прокурори.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ—ЗАМОН ТАЛАБИ

ҚИЁМДАН ШАКАР

Булунғур туманидаги «Ипак йўли» давлат хўжалигида шакар қиёми ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Тошкент техника дорилфунуни профессори С. Зокиров раҳбарлигидаги олимлар яратган янги технология асосида ишлайдиган корхонанинг ускуна ва жиҳозларини Чирчиқ қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмаси ва Самарқанд пахтачилик машиналари заводи тайёрлаб берди. Корхонани ишга тушириш учун олти ой кифоя қилди. Ҳозир кунига бир ярим тоннага яқин қиём тайёрланиб, қандолатпазлик корхоналарига жўнатилмоқда.

Хом ашё етарли, — дейди хўжалик директори Н. Боғиров. — Йил бошида 50 гектар майдонга қанд лавлаги экқан эдик. Ундан мўл ҳосил олинди. Бошқа хўжаликлар ҳам етиштирилган лавлагини бажонидил бизга топширди.

Ҳозирча фақат дастлабки босқич ишлари бажарилди. Қиёмдан шакар тайёрлаш учун ҳам зарур бўлган яна учта агрегатни ишга тушириш ҳозирлиги кўрилмоқда. Корхона тўла қувват билан ишлай бошлагач, қиёмдан шакар ва новвот олиш тўлиқ йўлга қўйилади.

Корхона чиқитсиз технология асосида ишлайди. Маҳсулот қолдиғи—чорва моллари учун тўйимли озуқадир. Ундан спирт ҳам олинади.

Мутахассис ва олимларнинг ҳамкорлиги натижасида озиқ-овқат маҳсулоти тайёрланадиган яна бир корхона вужудга келди, ишсизлар иш жойи билан таъминланди.

СУРАТЛАРДА: 1. Корхонанинг илғор ишчиси Тозагул Ҳотамова. 2. Корхонанинг умумий кўриниши.

Д. ҒАФУРОВ (ЎзА) олган суратлар.

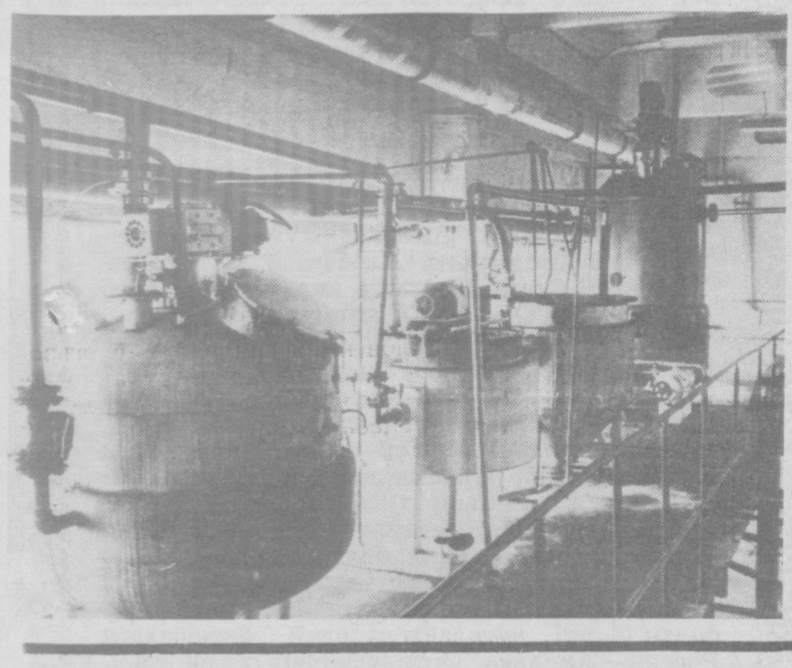

МУСТАҲКАМ ПОЙДЕВОР

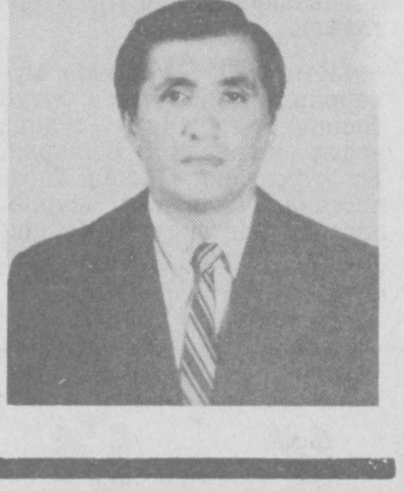

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг фармонига асосан ташкил этилган «Кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришга кўмаклашувчи жамғарма» шу йилнинг ёзида ўз фаолиятини бошлаганди. Муболағасиз айтиш мумкинки, бу фармонни ҳаётнинг ўзи тақозо этди. У республикамиз тадбиркорларига нисбатан кундалик ғамхўрликни ифодалабгина қолмасдан, балки бозор муносабатларига ўтиш жараёнида энг муҳим ва зарур тадбирлар белгилаш имконини ҳам берди.

Одатда мукаммал иқтисодиётни ҳудудсиз океанга ўхшатишади. Завод, фабрика ва бирлашмалар ундаги йирик оролларга ўхшайди. Майда ороллар эса кичик ва хусусий корхоналардир. Булар аҳолининг эҳтиёжларини ўз маҳсулотлари ва хизматлари билан қондириш лозимлигини ҳисобга олсак, давлат учун ниҳоятда керакли корхоналардир. Биз сўз юритаётган кичик ва ўрта тадбиркорлик яқин келажакда аҳолининг маълум қисмини иш билан таъминлашга ҳам хизмат қилади. Ўрта табақа ҳар қандай тараққий этган жамиятнинг ўзагини ташкил этади, бу—давлатнинг ижтимоий пойдеворидир.

Мазкур жамғарманинг ташкил этилиши давлатимиз иқтисодий ҳаётида муҳим воқеа эканлигини таъкидлаш лозим. Биринчи марта республикамизнинг йирик бизнесменлари давлат ташкилотлари билан биргаликда бу каби кучли жамоат ташкилотини таъсис этишга киришишди. «Ипак йўли» акциядорлик жамияти, қурилиш материаллари, мебель, қандолатчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш, қишлоқларни газлаштириш билан шуғулланувчи 18 та фирма ва 4 та корпорация жамғармамиз муассислари эканлигининг ўзиёқ унинг мавқеи баландлигидан далолатдир.

Жамғарма муассислари орасида ўзининг илмий изланишлари билан кенг жамоатчиликка танилган «Юнитех Интернейшнл» ўзбек—Америка—ҳинд қўшма корхоналари, Тошкентдаги инновация менежмендлик маркази, «Рустамбанк» ва «Тадбиркор» банклари бор. Шунингдек, уларнинг сафида республика тадбиркорлари уюшмаси, «Агрохизмат» ташқи иқтисодий бирлашмаси, «Ниҳол» республика илмий маркази ва бошқаларни кўриш мумкин.

Жамғарма фаолиятини ривожлантириш асосида энг аввало давлатнинг кредит, солиқ сиёсатини қўллаб-қувватлаш, хорижий сармояга ҳукумат кафолатини бериш мазмуни ётади.

Республика Вазирлар Маҳкамаси кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш мақсадлари учун ўзининг заҳирасидан 500 миллион сўм ажратди. Бу маблағдан, шунингдек, муассасалар маблағидан шундай фойдаланишимиз лозимки, токи, кичик ва ўрта тадбиркорлик ўз самарасини кўрсатсин.

Қишлоқ хўжалигида намунали хизматни йўлга қўйиш бизнинг асосий ниятларимиздир. Илмий-техник жабҳаларда кичик тадбиркорлик ўз ўрнига эга бўлиши керак. Чунки бу соҳаларни ривожлантирмасдан туриб ғоялар рақобати ҳақида гап бўлиши мумкин эмас.

Бундан ташқари, иқтисодий маданият даражаси деган тушунча ҳам мавжуд. Бу ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Рисоладагидек янги бизнесменлар шаклланиши учун орадан йиллар ўтиши керак.

Кичик ва ўрта тадбиркорликнинг бугунги аҳволи унинг келажагини ҳам маълум даражада белгилаб беради. Ҳозирги пайтда республикамизда 30 мингдан зиёд кичик ва ўрта тадбиркорлик корхоналари, юзлаб фермер хўжаликлари фаолият кўрсатишаяпти. Буларнинг сони қанча кўпаймасин, бироқ ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажми, халқ истеъмоли моллари миқдори талаб даражасида эмас. Ҳаттоки, уларнинг кўпчилиги осон йўлга ўтиб олишган, яъни олувчи билан сотувчи ўртасида воситачилик қилиш билан банд.

Агар тўғрисини айтадиган бўлсак, кичик ва ўрта тадбиркорликнинг ҳозирги ривожидан кўнглимиз тўлмайди. Бунинг асосий сабаблари норматив ҳуқуқий базаларнинг шаклланмаганлиги; эркин бозорда моддий-техник ресурсларнинг йўқлиги; бозорда капитал, кредит, қимматбаҳо қоғозларнинг чегараланганлиги; солиқ системасининг юқори савияда эмаслиги; банк ва тўлов системаларида кўплаб тўсиқларнинг мавжудлигидир.

Бу хилдаги муаммолар ички ва ўрта тадбиркорликни шакллантиришда, ривожлантиришда, бошқаришда кўп ноқулайликлар туғдирмоқда.

Мулкчиликнинг нодавлат ва хусусий шакллари ижтимоий бошқариладиган бозор иқтисодиётига ўтилаётган бир пайтда давлат корхоналарига нисбатан бир хил шароитга эга эмас. Мана шу вазиятда республикамиз Президентининг жамғармани ташкил этиш ҳақидаги фармони иқтисодиётимизни ўнглашда муҳим қадам ҳисобланади. У мулкчиликнинг барча шакллари тенг ҳуқуқлилигини таъминлашга, кичик ва ўрта тадбиркорликнинг долзарб муаммоларини ҳал этишга йўналтирилган.

Хўш, ижтимоий бозор иқтисодиёти шароитида жамғарма фаолиятининг асосий йўналишлари нималардан иборат? Республикамиз иқтисодиётининг бугунги аҳволидан, унинг истеъмол бозоридаги вазиятидан келиб чиқиб биз қуйидагиларни асосий вазифамиз деб белгиладик:

— тадбиркорликнинг ҳуқуқий базасини яратиш ва такомиллаштиришда иштирок этиш;

— чет эл ҳамда ҳамдўстлик мамлакатлари инвестициясини, технология ва ускуналарни халқ хўжалигига ва ишлаб чиқаришга жалб этиш;

— кичик ва ўрта бизнесни моддий-техникавий жиҳатдан таъминлаш;

— мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришда фаол иштирок этиш;

— тадбиркор кадрларни танлаш;

— маҳаллий шароитга мос тармоқларни вужудга келтириш.

Фаолиятимизнинг барча йўналишлари ва уларни ҳаётга татбиқ этиш бўйича дастлабки қадамлар қўйилган. Республикамизнинг барча вилоятларида ва Қорақалпоғистонда кичик ва ўрта тадбиркорларнинг зарур технология ва асбоб-ускуналарга бўлган буюртмаларини қабул қилиш учун бўлимларимиз очилган. Ана шу буюртмаларни тўғри баҳолаш учун малакали мутахассислардан иборат махсус комиссия тузилган. Чунки буюртмалар сони кундан кунга ошиб бораяпти. Лекин уларга қўйган талабларимиз ҳам жуда қаттиқ. Аҳоли истеъмоли учун энг зарур маҳсулотларни ишлаб чиқаришда қатнашаётган тадбиркорларгагина моддий ёрдам кўрсатилади. Энг аввало, илғор технология, асбоб-ускуналар, хом ашё билан кўмак берилади. Ўйлаймизки, ҳақиқий тадбиркорларга бу анча маъқул бўлади.

Президентимизнинг фармони хорижлик бизнесменларда ҳам катта қизиқиш уйғотди. Жамғармамизга Чехия, Олмония, Америка ва бошқа давлатларнинг бизнесменларидан ҳамкорлик қилиш мақсадида илтимослар тушаяпти. Жумладан, яқинда Чехиянинг «Мессел ЛТД» фирмаси билан шартнома имзоланди.

Жамғарма фаолиятининг илк қадамлари ҳақида шуни айтиш керакки, Ўзбекистонда бозор иқтисодиёти муносабатларининг шаклланиши, тадбиркорликнинг янада ривожланиши ва унинг оммавий тус олиши учун пойдевор қўйилди. Бу энг муҳими ва кераклиси, қолгани ўзимизга боғлиқ.

А. АЗИЗОВ,
Ўзбекистон Республикаси «Кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришга кўмаклашувчи жамғарма»нинг бош директори.

ШАҲРИСАБЗДА ҚАЙСИ ЭКИН ФОЙДАЛИ?

БУ ҲАҚДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ МАЖЛИСИДА ГАП БОРГАНДИ

Шаҳрисабзлик пахтакорлар йиллик режани ошириб адо этишди. Кейинги йилдаги астойдил ҳаракатнинг самараси бу. Чунки табиий иқлими анча мураккаб бўлган туманда бир неча йилдан буён баҳорнинг серташвиш келаётганлиги, ёмғир-жалалар экинларга қаттиқ зарар етказаётганлиги сабабли изчилислоҳотларни ўтказишга тобора кўпроқ зарурат сезилмоқда.

Шаҳрисабз — нафақат Қашқадарё вилоятида, балки республикамизда ҳам қадимдан деҳқончилик маданияти ривож топган юрт. Улуснинг фаровонлигини ўйлаган Амир Темур бобомиз деҳқончилик ишларига ҳам эътибор билан қараганликлари, ўтмишда бу юртда турфа ноз-неъматлар етиштирилганлиги маълум. Оқдарё сувлари тўлиб-тошиб оққан.

— Ота-боболаримиз ўтмишда ҳам Оқдарё бўйларида мўл-кўл шоли ва дон етиштириб келган, — деган эди беш-олти йил бурун, ҳозир тўқсон ёшни қоралаб қолган Хуррам бобо Боқиев. — Ердан ҳадеб ҳосил сўрайверган ютмайди. Натижаси оз бўлади. Қаерда нима экишни, ерни тўйдиришни ўйлаш керак. Мен озроқ жойга шоли экиб, анча ҳосил олгандим. Қани энди деҳқоннинг эрки ўз қўлида бўлса...

Хуррам бобо юрагини ёққан армонни имкони борича тезроқ юзага чиқаришга уринди. Қаъни қишлоғи яқинида — Оқдарё соҳилида бобо ўстирган юз минглаб терак ва бошқа дарахтлар ўрмон бўлиб ётибди. Айтишларича, улуғ адибимиз Ойбек эллигинчи йилларнинг бошида шу жойда бобонинг кулбаларида бир ойлар чамаси истиқомат қилган, мафтункор дарё соҳилларини кезган. Ҳозир бу жой Ойбек номидаги оромгоҳга айланган.

Бироқ Хуррам бобонинг орзуларини ўша йилларда амалга ошириш қийин эди. Собиқ империя нуқул пахта сўрар, Шаҳрисабз тумани далаларига дам бермай асосан шу экин экиларди. Саксонинчи йилларда пахта далаларини камайтирмай «катта сакраш» қилиш, бир неча ўн минг тонна гўшт, сут, сабзавот етиштириш режалари тузилган. Айримлар эслашни ёқирмайдиган бу воқеаларни шунинг учун тилга олаяпманки, бу сохта тадбиркорлик туман иқтисодиётида ёмон из қолдирди. Режалар амалга ошмади. Ерлар чарчади. Эллик-олтмиш минг тонна тугул, ўттиз минг тонна пахтани етиштириш ҳам машаққатга айланди. Фақат юртимиз ўз эркини қўлга киритиб, истиқлолимизнинг дарғаси Президентимиз бошчилигидаги ҳукуматимиз теран ислоҳотларни жорий эта бошлагач, қишлоқларда, деҳқонлар умрини бахшида қилган заминда ҳаётбахш эпкинлар эса бошлади. Бу гаплар бироз баландпарвоз бўлиб туюлиши мумкин. Бироқ аслида бу ҳам ҳаёт сингари ҳақиқат.

— Юртбошимиз бу йил ёз ойларида туманимиз далаларида бўлганди, — дейди Шаҳрисабз тумани ҳокими Шуҳрат Алланазаров.— У туманимиз шароити, дуч келинаётган қийинчиликларни яхши билади. Шунинг учун ҳам шароитга мос экинлар ўстириш, кўпроқ дон етиштиришни маслаҳат бердилар. Бу маслаҳатларни амалга оширяпмиз. Жами 17 минг гектардан ошиқроқ суғориладиган ерга эгамиз. Қарийб минг гектар жойда токзорлар барпо этилди. Узум етиштириш режасини бажардик. Мевали боғлар, тутзорлар кўпайиб бораяпти. Бу йил 430 тонна ўрнига 510 тонна пилла топширдик. Бу — вилоятда етиштирилаётган пилланинг тўртдан бир қисмига тўғри келади. Пахта ерлари 9 ярим минг гектарни ташкил этади. Ҳосилдорлик анча юқори, 26 минг тоннадан ошиқ пахта сотиб режани уддаладик.

— Бу энг тўғри тадбир эканлигига мен ҳам аминман. Лекин кўп йиллар мобайнида пахта одамларни иш билан таъминлаш манбаи ҳам бўлиб келди-ку! Бунақада ишсизлар кўпайиб кетмайдими?

— Бу муаммо ҳамиша бўлган, бундан кейин уни ҳал қилишни ўйлаш керак, — дейди ҳоким. — Биринчидан, деҳқончилик маданиятини тараққий эттиришни ўйлаяпмиз. Пахта-ғалла алмашлаб экиш кўпгина имкониятларни яратиб беради. — Ғаллазорлар ўрнига такрорий экин экиб оламиз. Шундай тажриба бор. Шоли, маккажўхори, тамаки экилаяпти. Тамакига дастлабки ишлов бериладиган цех ишлаяпти. Ҳадемай, сигарет ишлаб чиқарадиган қўшма корхона қурилиши бошланади. Бу олтинга тенг тупроқдан қандай неъмат етиштирсак, халқимизнинг истиқболи учун хизмат қилишини ўйлаймиз. Майиз тайёрлашни кўпайтирамиз, бу маҳсулот жаҳон бозорида чаққон. Тоғли ва тоғолди минтақаларида жойлашган қишлоқларда одамларни иш билан банд этиш муаммоси бор. «Оқдарё» хўжалиги 250—300 гектар жойда 2 минг тоннадан зиёд картошка етиштириб бераяпти. Одамлар «ғелони» деб атайдиган ва бошқа навли картошкалар тоғ шароитида яхши ҳосил бермоқда. Голланд картошкаларидан асло қолишмайди. Оқдарёнинг ўз оқими билан сув ичадиган 150 гектар адирдаги ердан фойдалана бошлаймиз. Тоғда жойлашган яна бир «Ҳисор» ширкат хўжалигида минглаб гектар янги ерларда картошказорлар, боғлар яратилади. Одамлар иш билан банд бўлишади.

Кичик корхоналар, ноз-неъматларни қайта ишлайдиган цехлар қураяпмиз. Бундай цехлар Улуғбек номли, «Гулистон» жамоа хўжаликларида ишлаб турибди. Амир Темур номли, Ўроқ Иброҳимов номли хўжаликларда ҳам янги цехлар қурилмоқда . Биргина Ғани Бобоёров номли хўжалик тажрибасини айтиб берай. Тоғолди шароитида деҳқончилик қилинаётган хўжаликда пахта ерлари камайиб, ғаллазорлар кўпайтирилади. Юзлаб гектар майдонларни боғлар эгаллаган. Хўжалик тадбиркорлари консерва корхонаси, асфальт, атлас, кулолчилик, цехларини қуриб олишди. Миллионлаб дона ғишт тайёрлайдиган корхона ишлаб турибди. Уларда 1210 киши меҳнат қилади.

Кўраяпсизми, экин турларини алмаштирган тақдирда ҳам одамлар ишсиз қолишмайди. Келгусида Мироқида оёқ кийимлари, шифобахш дори-дармонлар тайёрлайдиган корхоналар қад кўтаради. Ҳозир қурилиш кетаяпти. Шарқ ширинликлари, пиво ишлаб чиқарадиган корхонанинг биринчи навбати яқин кунлар ичида ишга тушади. Пахта майдонлари қисқарса-да, ҳосилдорликни ошириш чораларини кўраверамиз...

Туман деҳқончилик давлат ширкати раиси Жалол Рўзиев билан ғўзапояни йиғиштириш бошланиб кетган далаларни айландик. Шунда иқтисодий ислоҳотнинг бориши муҳокама қилинган Вазирлар Маҳкамасининг 5 ноябрь кунги мажлисида ўртага ташланган масалалар ҳақида ўйлардик. «Мен Қашқадарёда ишлаган вақтда шундай пахта навлари бўлар эдики, 30—35 йил мобайнида такрор-такрор экилаверарди,— деганди Президентимиз ўша мажлисда. — Ҳозир ҳар қайси хўжалик хоҳлаган навини экаяпти. Ҳануз бу масалада ягона давлат сиёсати йўқ. Такрор айтаман: ким нима хоҳласа, шуни экаяпти. Кимки шунинг орқасидан фойда кўраётган бўлса, ўшанинг усули қўлланилмоқда. Натижада биз 170 кунда етиладиган пахта навини экаяпмиз. Балки бу Бухоро шароитига мосдир. Лекин Тошкент ва Самарқанд шароитини, Фарғона вилоятини кўринглар. Бу минтақалар иқлимига мос навларни чиқарсак ҳам бўлади, лекин нега чиқармаяпмиз? 170 кун, бу — тахминан 6 ой дегани. 1 апрелда экилган пахта қачон пишиб етилади, ноябрдами? Уни очилгандан кейин териб олишга ҳам вақт керак...»

Юртбошимиз куюниб, айтганларича бор. Турли навлардан қайсисини экишнинг илмий ечими ҳамон йўқ. Олайлик, Шаҳрисабз тумани далаларида «Юлдуз», «Бухоро—6», «Наманган—77» ва бошқа навли пахта етиштирилмоқда. Давлат деҳқончилик ширкати раиси Жалол Рўзиевнинг айтишича, тумандаги хўжаликлар турлича ер шароитида жойлашган. Ҳар хил навли пахта уруғлари экилмоқда. Бироқ ёмғир энг кўп ёғадиган, экиш чўзилиб кетадиган бу минтақада қандай навлар юқори самара беришини уруғшунос олимларимиз ҳал қилиб берсалар, пахтакорларнинг заҳмати анча камайган бўлур эди.

Биз 660 гектар жойда «Юлдуз» навли пахта етиштирган «Ленинград» жамоа хўжалигида ҳам бўлдик. Хўжалик туманда биринчи бўлиб режани уддалади. Режадагидан 700 тонна кўп, жами 2,5 минг тонна пахта сотишибди. Бу йил алмашлаб экиш ҳисобидан 445 гектар майдонда ғалла ўстиришга киришилди. Такрорий экинлар яхши ҳосил бермоқда. Даромад катта. Шолини қайта ишлайдиган кичик корхона қуриб олишибди. Аҳолининг 80 фоизи табиий газдан фойдаланмоқда. Хўжалик раиси иқтисодчи Бозорбой Эшдавлатовнинг айтишича, деҳқонлар ўз йўлларини топиб олишган, пахта ҳам, дон ҳам, шоли ҳам кам бўлмайди.

— Ислоҳот қанчалик зарурлигини бизнинг хўжалигимиз мисолида кўрсангиз бўлади, — дейди «Гулистон» жамоа хўжалиги бош ҳисобчиси Исрофил Бўриев. — Саксон бешинчи йилдан буён хўжаликда пахта режаси бажарилмас эди. Бунинг боиси нуқул пахта экиб келавердик. Шукурки, бугун ихтиёр ўзимизда. Бу йил 414 гектар ерда деҳқончилик қилиб, яхши ҳосил олдик. Режа ошиғи билан бажарилди. 102 гектар жойдаги уруғлик маккажўхоридан миллион сўмлаб фойда олаяпмиз. Пиёз уруғи етиштираяпмиз. Ғалла майдонлари кўпаяди. Алоҳида майдонда шолининг пуштада ўсадиган навини синаб кўрдик. Ҳосилдорлик 30 центнердан кам бўлмади. Хуллас, қайси экин иқлимимизга мос бўлса, яхши фойда берса, шуни экамиз.

Кўрдимки, қадимдан деҳқончилик юксак даражада ривож топган Шаҳрисабзда икки-уч йилдан буён ноқулай об-ҳаво шароити юзага келтираётган қийинчиликларни енгишнинг пишиқ-пухта режалари тузилган. Табиатнинг дилбар гўшаси бўлган бу туманда пахтанинг ҳам ўз ўрни, салмоғи бор. Шаҳрисабз яқин йиллар орасида мўл-кўл ғалла, шоли, асал, узум, майиз, сабзавот етиштирадиган, жаҳон бозорига маҳсулот чиқарадиган ўнлаб янги корхоналар туманига айланишига ҳам шак-шубҳа йўқ.

Шундай кунлар келади. Донишманд деҳқон Хуррам бобонинг орзулари тўла ушалади.

Юнус УЗОҚОВ,
«Қашқадарё ҳақиқати» вилоят газетасининг ходими.

янгиликлар воқеалар хабарлар

„БИЗ КИМ, МУЛКИ ТУРОН...“

АШГАБАТ УЧРАШУВИ КЕЧИКТИРИЛДИ

● АШГАБАТ. МДҲга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат раҳбарларининг Ашгабатда ўтказиш режалаштирилган учрашуви 23 декабрга кўчирилди. МДҲнинг Минскдаги қароргоҳи аппарати раҳбарига яқин манба Белинформ мухбирига шуни маълум қилди.

Муддатнинг ўзгаришига Нурсултон Назарбоевнинг мактуби сабаб бўлди. У Республика куни нишонланиши муносабати билан ниҳоятда банд бўлгани сабабли учрашувни кечиктиришни ўтинган эди. Маълумотларга қараганда, Борис Ельцин ҳам Назарбоевнинг илтимосини маъқуллаган.

ТАШРИФ ОЛДИДАН

● ДУШАНБЕ. Афғонистон Ислом Давлати Президенти Бурҳониддин Раббонийнинг Тожикистонга сафари арафасида икки мамлакат ўртасида музокаралар жараёни жадаллашди.

Тожикистон парламентининг қочоқлар ишлари бўйича комиссияси вакиллари Т. Аҳмедов ва С. Зуҳуровнинг Афғонистондаги Қундуз вилояти волийси Қора Раҳматулло ҳамда Афғонистан Мудофаа вазирлигининг 54-дивизияси қўмондони Некмуҳаммад билан учрашуви чоғида тожик қочоқларини тезроқ ватанига қайтариш, Афғонистон ҳудудидан қилинадиган таджовузларга йўл қўймасликка аҳдлашиб олинди.

Учрашувда Шерхон ва Қуйи панж бандаргоҳларини очиш масаласи ҳам муҳокама қилинди. Бу бандаргоҳларнинг очилиши чегара ҳудудидаги савдо-сотиқнинг ривожланишига кўмаклашади.

НЕФТНИ ҚАЙТА ИШЛАЙДИГАН ЗАВОД

● ДУШАНБЕ. Ҳозирги кунда Тожикистон республикасининг Колхозобод, Исфара туманларидаги нефть қудуқларидан ҳар куни ўнлаб тонна нефть олинияпти.

Бироқ мамлакат ҳудудида бирорта ҳам нефтни қайта ишлайдиган завод йўқ. Шу сабабли нефть қайта ишлаш учун бошқа республикалар корхоналарига жўнатилмоқда. Натижада маҳсулот таннархи ғоят қимматга тушмоқда.

ЯНГИ ПАРТИЯ

● Ленинобод вилоятида Тожикистон Халқ Демократик партияси ташкилий комитети фаолият бошлади.

Куни кеча вилоят газеталарида янги партия ташкилий комитетининг баёноти эълон қилинди. Унда айтилишича, Халқ Демократик партияси халқаро мезонлар даражасида тан олинган инсон ҳуқуқларини ҳимоя этади, ривожланган демократик давлат платформасида турган барча сиёсий ташкилотлар билан ҳамкорлик қилади.

СЕРҲОСИЛ НАВ

● Республика «Деҳқончилик» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Вахш водийсидаги филиали бир йиллик ўтнинг янги серҳосил нави — берсимни яратди.

Мазкур экиннинг ҳосилдорлиги жуда юқори ва тез етилади. Ҳар бир ўрим орасида атиги 20—25 кун вақт ўтади. Биринчи ўримдаёқ берсимнинг гектаридан 400 центнердан кўк масса олиш мумкин. Шу билан бирга бу экинда жуда кўп фойдали кимёвий моддалар — протеин, ёғлар, каротин, фосфор, кальций бор. Яна шуниси характерлики, берсим ривожланиш даврида ҳар бир гектар ерда 150—180 килограммдан биологик азот тўплайди. Натижада келгуси йилда экилган бошқа экин учун азот ўғити солишга эҳтиёж қолмайди.

Ҳозирги кунда республиканинг кўпгина хўжаликларида берсим катта майдонларга экилмоқда.

ЯНГИ БОШ ВАЗИР

● БИШКЕК. Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев мамлакатнинг янги Бош вазирини тайинлади.

Бу лавозимга 60 ёшли нефтчи-муҳандис Апас Жумағулов лойиқ топилди.

Янги Бош вазир хўжалик ишларида катта тажрибага эга. У узоқ йиллар давомида Қирғизистон ССР Министрлар Советининг раиси бўлиб ишлаган.

ҚОЗОҒИСТОН—АҚШ МУНОСАБАТЛАРИ

● Алмати. Америка Қўшма Штатлари вице-президенти Альберт Гор Қозоғистонда бўлиб ўтган олий даражадаги музокараларни юксак баҳолади.

У Москва сафари олдидан журналистлар билан суҳбатлашар экан, музокараларнинг нафақат Қозоғистон—Америка муносабатларида, балки халқаро ва минтақавий хавфсизликни мустаҳкамлаш борасида ҳам ўзаро фойдали ва самарали бўлганини таъкидлади.

ТУРКМАНБОШИГА МАКТУБ ТОПШИРИЛДИ

● Туркманистон Президенти Сапармурод Туркманбоши Туркиянинг энергетика ва табиий манбалар вазири Вайсал Отасўйни қабул қилди.

В. Отасўй Туркия Президенти Сулаймон Демирэлнинг Туркманбошига йўллаган мактубини топширди. Бўлиб ўтган суҳбат чоғида икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтириш йўллари муҳокама қилинди. Жумладан, Туркманистон газини Туркия орқали Европага узатиш, энергетика соҳасида ҳамкорлик масалалари кўриб чиқилди.

Туркманпресс агентлигининг хабар беришича, Туркия ва Туркманистон ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш юзасидан ҳужжат имзоланган.

(Марказий Осиё давлатлари ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

янгиликлар воқеалар хабарлар

● *«Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллигига*

ЭРК ЙЎЛИДА ЭРКСИЗ КЕТГАНЛАР

«Озгина раҳм қилинг, мен ҳам одамман...»

30-йиллар қатағонликлари гирдобида отилиб кетганлар орасида «Қизил Ўзбекистон»нинг ўша йиллардаги муҳаррири Мўминжон Усмонов ҳам бор эди.

Мўминжон Усмонов 1903 йилда косиб оиласида дунёга келди. Бу даврда Туркистоннинг барча вилоят ва туманлари, шаҳар ва қишлоқларида бўлгани каби Николай каззобларининг оддий меҳнаткаш устидан юргизаётган бешафқат зулми — аёвсиз солиқлар солиш, маҳаллий халқни камситиш каби ўзбошимчаликлари Қўқонда ҳам авж олиб бормоқда эди. Маҳаллий сотқинлар ҳукуматнинг солиқ ҳақидаги ўзбошимчаликларини қўллаб-қувватлабгина қолмай, ҳатто косибчилик билан тирикчилигини зўрға тебратаётганларни ҳам зулукдек сўрмоқда эди. Бундай адолатсизликни кўрган Усмон ота ўз фарзандларини ўқитишни, уларга замонавий сабоқ беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

Мўминжон беш ёшга тўлганида ота қўлида эски ёзувимизни бемалол ўқий оладиган бўлиб олади. Ота 1909 йили ўз ўғлини Қўқондаги биринчи босқич эски мактабга берди. Бу ерда машҳур педагог ва мударрислар Ашурали Зоҳирий Муҳаммаджон Холиқий кабилар ёзув, қироат ва ҳисобдан дарс беришарди. Усмон ота ўз ўғлини ана шу аллома муаллимлар қўлига топширади.

— Биз, — деб хотирлайди ҳозир 93 баҳорни қаршилаган, атоқли педагог, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Раҳимжон Отажонов. — Мўминжон билан Қўқондаги рус-тузем мактабида бирга ўқиганмиз. Ундан атиги бир ярим ёш катта эдим. У икки йиллик мактабни битиргач, 1912 йили тузем мактабига келди. Уч йил шу мактабда бирга бўлиб сўнгра Қўқондаги мадрасада ҳам озми-кўпми бирга таълим олганмиз.

Мўминжон табиатан жиддий ва самимий, салмоқланиб гапирувчи, гапирганда ҳам тингловчининг юзига қараб туриб, фикр ифода этувчи маънили инсон эди. Аниқ эсимда: Мўминжон бизлар учун асосий ўқув қўлланмаси саналмиш Сўфи Оллоёрни тўла ёдлаб олганди.

1933 йилнинг 26 июни. «Қизил Ўзбекистон» газетасида Ўзбекистон Жумҳурияти Марказий Ижроия қўмитаси раиси Йўлдош Охунбобоев ва унинг саркотиб ўринбосари Лаковскийнинг имзолари билан Фармон босилиб чиқди. Унда Мўминжон Усмонов Республика Халқ маорифи комиссари этиб тайинланганлиги кўрсатилади. Ва унинг босиб ўтган ҳаёт йўли қуйидагича ихчам баён этилади:

«Мўминжон Усмонов 1903 йилда туғилган. 1919 йилда комсомол сафига кирди: унинг ҳамма ишида фаол иштирок этиб келди ва 1923 йилда комсомол томонидан партияга берилди.

1925 йилдан бошлаб партиянинг турли ишларида ишлаб келди: бошлаб Қўқон шаҳар ер қўмитасининг маданий-тарғибот бўлимининг мудири, кейинчалик ташкилот шўъба мудири бўлиб ишлади.

1926 йилда Москвада ўртоқ Сталин номидаги Коммунистлар дорилфунунига кириб, буни 1930 йилда тамом қилди. Шу йилда Фарғона округ партия қўмитасининг буйро аъзоси ва маданий тарғибот бўлим мудирлигига белгиланди. Ўкруг тугатилгандан кейин, ЎзК(б)П Марказий қўмитасининг маданий тарғибот бўлими мудири муовинлигига тайинланди.

1930 йилдан 1933 йилгача «Қизил Ўзбекистон» газетасининг маъсул муҳаррирлик вазифасини ўтаб келди. Ҳозирги вақтда ўртоқ Усмонов ЎзКомпартия Марказқўмининг аъзоси ва Марказқўм буйро аъзосиға номзод.

Ўзбекистон 4-Шўролар қурултойи томонидан Марказий Ижроқўмга ва Ўзбекистон ҳукуматига аъзо қилиб сайланган».

Кўриб турганингиздек, Усмонов ўша давр ижтимоий ҳаётида нуфузли ўринларда раҳбар сифатида фаолият кўрсатган, агар айтиш жоиз бўлса, Шўро тузумига хизмат қилишни сафдошлари каби аямаган, янги тузумдан кўп яхшиликлар кутган зиёли эди.

Мўминжон Усмонов 1924 йилда дастлаб Москва журналистика институтига — таржима ва таржима назарияси бўлимига ўқишга кириб, у ерда Наим Саид, Саидаҳмад Назиров, Т. Қирғизбоев, Нишонбек Мавлонбеков, Иброҳим Эшонхўжаев, Собира Холдорова кабилар билан бирга ўқиди ва студентларнинг ижтимоий ҳаётида фаол қатнашди. У институтнинг иккинчи курсини тугатгач, 1926 йили ёзда Ўзкомпартияси МК котибининг ёзишмасига кўра, у ўқишни Москва Коммунистлар дорилфунунининг маориф ва маданият бўлими 3-курсига кўчиради ва уни юқорида таъкидланганидек, 1930 йилда тугатиб келади.

—Мен Мўминжон Усмоновни жуда яхши биламан, — дея гувоҳлик бера бошлади Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Сулаймон Азимов, — бу ўртоқ жуда ишчан, талабчан, жиддий одам эди. Айниқса, у «Қизил Ўзбекистон»да бош муҳаррир бўлиб ишлаган кезларида матбуот мазмундорлигининг юраги бўлмиш ишчи мухбирларни тарбиялаш, малакали журналистлар етиштириш ишларига катта ҳисса қўшган эди. Мен шу газетага муҳаррирлик қилганимда Мўминжонга ўхшаган ўткир журналистлар анъаналарини давом этирганман.

Мўминжон Усмонов муҳаррирлиги пайтида бутун бошлиқ редакцияда тўққиз нафар журналист ишларди. Бу кўрсаткич «Қизил Ўзбекистон»да ишлаган журналистларнинг энг кўп сонини ташкил этган рақам эди. Дастлабки вақтларда таҳририятда беш нафар, 26-йилларда 7—8 нафардан ортиқ журналист ишлаган эмас эди. Ҳафтасига уч-тўрт марта чиқадиган, ҳатто кези келганда беш марта ҳам чиқадиган ушбу газетани ана шу рақамлар остидаги журналистлар ўз вақтида чиқарар эди.

Мўминжон ака қўлидаги ҳар бир журналист ҳамма бўлим ишларини уддалай оладиган, хат ва хабарларни мукаммал таҳрир қила олиш қобилиятига эга бўлган кадрлар бўлиши керак, деб уқтирарди...

Отахон газета — «Қизил Ўзбекистон»га уч йилга яқин бош муҳаррирлик қилиб, жумҳуриятда сезиларли даражада оммавий ва сиёсий ишларни собит қадамлик билан олиб борган атоқли журналист Мўминжон Усмоновни яхши билган, уни таниган, ҳозир эса булар сони жуда кам қолган зиёлиларни қидираман. «Ўзбекистон овози»да ишлаётган тажрибали ва таниқли журналист Исмоилжон Сулаймонов билан учрашаман. У кишидан Мўминжон Усмоновни тузукроқ биладиган кекса журналистлардан кимлар қолганини сўрайман. Исмоилжон ака ўзиға хос илиқ табассум билан дейди: — Мумтоз Муҳамедов ўша давр журналистларини яхши билади. Чунки бу ўткир журналист ўша 29-йиллар охири ва 30-йилларда кўплаб газета-журналларда ишлаган», дедилар-да, қўлимга у кишининг уй телефонларини бердилар. Бу воқеага ҳам роппа-роса 12 кун бўлди.

Мен ушбу телефон орқали Мумтоз ака билан боғланаман. Тошкентнинг Гоголь кўчасидаги Марказ—1, 13-уйнинг 36-хонасига кириб бораман. Отахон анча оғир ётардилар. Зийрак одам эмасми, бироз суҳбатлашганимиздан сўнг «Ҳайдарали, саволларингизни бераверинг, кучим етганча жавоб қилай» дедилар. Мен бу мўътабар инсоннинг аҳволларини кўриб туриб саволлар беришдан ўзимни тийдим. Аммо ота кўнмадилар.

Гапнинг қисқаси, Мўминжон ака ҳақида қуйидаги маълумотларни ўз майллари билан ихчам айтиб бериб ҳордиқдан чиқдилар.

— Мўминжон Усмоновни 1931 йилдан билардим. У «Қизил Ўзбекистон»нинг муҳаррири эди. Унинг кабинетида анча муддат гурунглашганмиз. Бу одам ўта маданиятли, самимий, ишчи-мухбирларга ғамхўр одам эди. У жумҳурият маорифини ҳам анча муддат бошқарган эди. Бу даврда жумҳуриятда ўндан ортиқ педтехникумлар, ўқитувчилар институтлари ташкил қилганлар. Дарвоқе, ҳаёлимдан кўтарилибди, у киши муҳаррирлиги даврида менинг кўплаб очерк, ҳикоя, шеър ва мақолаларимни шахсан Аъзам Аюп билан Мўминжон ака таҳрир қилиб чиқарардилар...

Мен редакцияга қачон борсам, кўпчилик вақтларда у кишининг кабинетларидан Фитрат, Қосим Сорокин, Чўлпон, Анқабой, Акбар Исломов, Абдулҳай Тожиев кабиларни учратардим... Жойинг жаннатдан бўлгурни 1937 йили юқоридаги ўртоқлар билан олдинма-кейин қамашди. Буларни туркпараст, исломпараст, «Чиғатой гурунги»нинг фаол аъзоси, «Шўронинг душмани» деб отиб ташлашди...

Мен машҳур журналист, таниқли ёзувчи Мумтоз отани кўпроқ гапга тутишни ўзимга эп кўрмадим. Мазкур лўнда ва мантиқли ҳужжат-эсдаликни олдим. Бу нарса мен учун катта бахт, бир олам севинч эди.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам шундай!... Ҳаёт мутлақ эмас экан инсонлар учун!... Бугун борсиз, эртага нима бўлишингизни билмайсиз. Яхшилиқ қил ҳар кима хоҳ они билсун, билмасун», деганларидек ҳаммага эзгу ишларимиз билан яшайлик...

Мана, учрашувимдан борйўғи 12 кун ўтибдики, менга бир олам хотира қолдирган инсон ҳозир орамизда йўқ. Икки ҳафта илгари Мўминжон ака учун « Жойинг жаннатдан бўлгур» деган инсонга қандай тилаклар билдирай! Мен ҳам бу мўътабар инсон, катта қалб ва ҳоксорлик тимсоли бўлган Мумтоз акам руҳи поклари олдида сажда қилиб, жойингиз жаннатдан бўлсин, эй ҳоксор устоз, дейман!

Мўминжон ака шахсияти ва сифатларини аниқлашда давом этаман. Ахийри, Мўминжон аканинг қизлари Манзурахон Мўминовна Усмонова ҳамда у кишининг турмуш ўртоғи Темур Арслонович Валиевни топаман, Манзурахон республика Фанлар академияси Ядро физикаси илмий-тадқиқот институтида лаборатория мудири, физика-математика фанлари доктори, профессор, Темур ака эса жумҳурият Олий аттестация комиссияси бошқарувида катта бир бўлим бошлиғи, техника фанлари доктори.

Бу икки фан арбоби билан бўлган суҳбатимиз қизигандан қизиб боради. Манзура Мўминовнадан оталари ҳақида эшитган-билганларини сўзлаб беришни ўтинаман. У бироз ўйга толади. Андак дақиқа ўтгач, ўз эсдаликларини баҳам кўра бошлайди:

— Отамни олиб кетишганида жуда ёш бола эдим,— дейди ичи тўла дард билан Манзурахон, — онамнинг бизларга отамиз ҳақида айтиб берганларига қараганда, у киши катта таржимон бўлганлар. Отам машҳур журналист таржимонлар: Наим Саид, Аъзам Аюп ва Санжар Сиддиқлар билан бир сафда сиёсий адабиётларни рус тилидан ўзбекчага ағдарганлар. У киши «Қизил Ўзбекистон»да муҳаррир бўлиб ишлаган кезларида, айниқса, «Ўзбекистон» Давлат нашриёти томонидан топширилган партия ва Шўролар қарор ҳамда ҳужжатларини ўрис тилидан ўзбекчага, кези келганда ўзбек тилидан ўрисчага таржима қилиб берар эканлар. Бу ишлар кўпинча партиянинг топшириғи сифатида жамоатчилик иши тариқасида қилинар экан. Отамни марксизм-ленинизм ва бошқа сиёсий адабиётлар таржимасида хатоликларга йўл қўйганликда, Наим Саид ва Аъзам Аюповлар билан таржималарни атайин бузганликда, қолаверса, маориф соҳасида, ҳатто газета редакциясида миллатчиликни кучайтирганликда айблаб қамашган.

Манзурахон алам билан гапини тугатар экан, Темур Арслон қори ўғли Валиев қайин оталари — Мўминжон ака хусусида билганларини тўкиб соладилар.

— Шу ўринда бир оилавий фактни айтиб қўяй. Қайин онам машҳур журналист, партия ва давлат арбоби даражасидаги Собира Холдорова бўладилар. Манзурахон ўша кишининг фарзанди. Раҳматли онамиз ҳам отамиз билан кетма-кет қамалиб, ўн йил ўтириб келганлар. Онамизнинг ҳикоя қилишларига кўра, ўша пайтда ким Москва таълимини олиб келиб, биронта нуфузли ишда ишлаётган бўлса, уларни Троцкий ва Зиновевнинг думи, деб ёппасига қамай берган экан.

Онам Собира Холдорова вафотидан олдин қатағон бўлганлар ўша оқланган 60-йиллар бошларида отамиз Мўминжоннинг қандайдир йўллар билан 1937йил 10 сентябрда чиқарган ярим бетли хатларини кўрсатган эдилар. Хатнинг мазмуни ҳозир ҳам қулоғим тагида муҳрланиб қолган. Агар адашмасам, унда шундай сўзлар бор эди: «Собирахон, жуда эҳтиёт бўлинг, иложи бўлса зудлик билан Қўқонга кетинг.. Бугун теримни шилиб олишса керак, бир сўзда турибман. Бераҳм одамлар экан, шафқатсиз муомала қилишяпти. Озгина раҳм қилинглар, дедим-у балога қолдим. Бир соатлар олдин Зиё Гимадиев ва Отажон Ҳошимлар билан юзлаштирди. Бахтим бўлса, чиқиб қоларман. Хайр». Шу хатни ҳозир тополмаяпмиз. Онам жуда эҳтиёт қилар эдилар. Ҳа, бу гаплар силсиласида катта маънолар бор. Унга «озгина раҳм қилишмади». Унинг «хоин», «сотқин», «шўроларга қарши», «пантуркист» каби «жиноятлари» учун 1938 йилнинг 4 октябрида отув ҳукми эълон қилинди.

Ҳужжат-асровнинг гувоҳлик беришича, Мўминжон Усмонов «Миллий истиқлол» ва Москвада студентлар орасида Акмал Икромов бошчилигида ташкил этилган «Гап» аксилинқилобий миллатчилик ташкилотининг бошлиқларидан, деб қаралган. Қолаверса, Ўздавнашрдаги таржимонлик ҳамда «Қизил Ўзбекистон»да муҳаррирлик фаолияти давомида Советларга қарши хавфли жиноятлар содир этганликда қораланади. Жумладан, нашриётда сиёсий муҳаррир Собира Холдорова, Наим Саид, С. Валиев, С. Иброҳимов, М. Раҳмонов, А. Аюпов, И. Каримов, И. Мақсумов, Н. Алимуҳамедов, Х. Чинаевалар, таржима гуруҳида адабиётларни сохталаштириб қўпорувчиликни ташкил этган Мўмин Усмонов бўлган, деган «ёрлиқ»лар ҳам унинг шаънига тиркалади. Бу мудҳиш «айб»ларни тиркашда терговчи Березников бош рол ўйнаган эди.

Мўминжон Усмонов ҳаммаси бўлиб 35 йил умр кўрди. 17 йил ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаол қатнашди. Бу давр ичида у ўзининг ғоявий жиҳатдан мантиқан юксак ранг-баранг мавзулардаги публицистик, маориф соҳасига доир кўплаб методик ва фундаментал мақолалари, халқ хўжалигининг тараққиёти ҳамда маданиятимизнинг ривожига тааллуқли пухта кенг таҳлилдаги нутқлари билан танилди. Матбуотимизни маҳаллий кадрлар билан мустаҳкамлаш ва журналистик маҳоратни ошириш йўлида юракдан меҳнат қилди. У ёзган кўплаб мақолаларда даврнинг долзарб муаммолари лўнда ва ихчам тарзда илғор ғоялар талқинида баён этилди.

Унинг «Қизил Ўзбекистон» газетасининг 1932 йил 22 март сонида босилган «Ишчи-деҳқон мухбирлари—экин учун курашнинг биринчи мавқеига», шу газетанинг 23 март (68-сони) сонида чоп этилган «Партия ишларининг асосий бўғуни», 18 апрелда эълон қилинган «Масаланинг олтин қозиғи», «Маориф ва ўқитувчи»нинг 1929 йил, 11-12-сонида босилган «Маорифимизнинг истиқболи учун» каби мақолалари ўзбек миллий ҳаётида маданий ишларни яхшилаш йўлидаги публицистик ва методик руҳиятдаги асарлар эди.

Журналистнинг 1932 йил июнь ойида Олий Кенгашнинг бўлиб ўтган сессиясида сўзлаган нутқи «Қизил Ўзбекистон»нинг 11 июнь сонида «Меҳнаткашларнинг душманларига ва уларнинг агентларига раҳм-шафқат йўқ» деган сарлавҳа остида бир ярим бет ҳажмда босилиб чиқди. Бунда Олий Кенгаш аъзоси Мўминжон Усмонов жумҳуриятда авж олиб бораётган очарчилик ва чайқовчиликнинг ўзаро таъсири масалаларини кенг таҳлил қилиш билан бирга, чайқовчиликни очиб ташлаш борасида ишчи-деҳқон мухбирлари олиб бораётган ибратли ишлар, жиноятчиларни жазолашда Олий суд фаолияти ҳам атрофлича таҳлил этилади.

У ўзининг «Масъаланинг олтин қозиғи» номли публицистикасида жумҳуриятда авж олаётган очарчиликни йўқотиш, халқни иқтисодий жиҳатдан тўқ қилишнинг асосий калити энг аввало, ғаллачиликни ривожлантириш, сўнгра пахтачиликни ўстириш деб кўрсатди. Мўминжон Усмоновнинг 1931 йил «Ер юзи» ойномасининг 17-18-сонларида «Тошсельмаш 518 лар қаторида ишга киришди» деган очерки босилиб чиқди.

Терговчиларнинг қийноқларига бардош бера олмаган Мўминжон ака «Озгина раҳм қилинг: мен ҳам одамман» деган ёлворишлар умидворлигида ҳаёт билан хайрлашган эди. Агар Мўминжон ака ҳаёт бўлганларида бир йўла икки байрамни—бири ўзларининг 90 ёшликлари, иккинчиси — «Ўзбекистон овози»нинг 75 ёшини нишонлаган бўлардилар.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
Тошкент Кимё-технология институтининг доценти.

● *Акс—садо*

КЎНГИЛДАГИ ГАПЛАР

Мен бу газетани 1946 йилдан буён узлуксиз ўқиб келаман. «Ўзбекистон овози» халқимиз ҳаётига сингиб кетган. Дунёга номи маълум бобомиз улуғ инсон ва саркарда Амир Темур тузуклари газета саҳифаларида берилиб халқимизга таништирилди. Менинг фикримча, ёшларни тарбиялашга, ўрнак олишга, бобомизни тузукларининг аҳамияти жуда ҳам каттадир.

«Ўзбекистон овози» газетасини 1993 йил 29 май сонида жуда керакли муаммо кўтарилди. У ҳам бўлса «Жавоҳирлар сандиғи» деган сарлавҳали очеркни ўқидим. Ҳақиқатан ҳам унда халқимиз соғлиги учун жуда зарур масалалар, муаммолар ёритилган. Ҳаммамизга маълумки, ҳозирги кунда касал бўлганлар учун керакли дори-дармон топиш жуда қийин ва топилса ҳам қиммат туради. Улуғ бобомиз Абу Али ибн Сино даврида халқимизни даволаш учун, юртимизда ўсадиган ўсимликлардан тўлиқ фойдаланилган. Нима учун ҳозирги вақтда мана шу ўсимликлардан фойдаланиб, халқимизни даволаш мумкин эмас? Албатта мумкин.

«Ўзбекистон овози» газетасининг яна бир сонида «Улуғларнинг буюклиги» (муаллифи ёзувчи — Мурод Мансур) мақоласи чиқди. Қандай маънолик, кишининг юрагига бориб тегадиган ва таъсир қиладиган, ҳаяжон билан ўқиладиган очерк. Унда ўзбек халқининг ҳақиқатан ҳам буюк олимлари — академиклар Ҳабиб Абдуллаев ва Ғани Мавлоновлар тўғрисида ёзилган.

Бу икки буюк олимларни мен жуда яхши билар эдим, улар билан яқин дўст эдим. Ҳ. М. Абдуллаев буюк олим бўлиши билан бирга катта давлат арбоби ҳам эди. Мен 1946—1948 йилларда қурилиш материаллари саноати вазири эдим. Ҳабиб Муҳамедович Министрлар Совети раиси ўринбосари ва давлат режа комиссияси раиси эди. Ўша йилларида хизмат нуқтаи-назаридан танишиб, Ҳабиб Муҳаммедович билан дўст бўлиб қолдик.

Республикамиз урушдан кейинги қийин йилларида бутун халқимиз қатори Ҳ. М. Абдуллаев ҳам тинмай меҳнат қилиб, катта-катта муаммоларни ҳал қилишда ташаббускорлик кўрсатар эди. Масалан — Оҳангарон кўмир конини очишда, Бекобод металлургия заводини ташкил қилишда, умуман оғир саноатни ривожлантиришда - ўстиришда Ҳ. М. Абдуллаевнинг роли жуда катта эди.

Суҳбатларимизда, илмни ўстиришга, ўзбек олимларини тайёрлашга Ҳ. Абдуллаев жуда кўп фикрларни менга айтар эди. Мен бу давлат арбобини жуда ҳам ҳурматлаб тез-тез учрашиб турар эдим ва ўрганар эдим.

Кунлардан бирида ўзи Фанлар Академиясига ишга ўтишини ва ўрнига мени тавсия қилганини айтиб қолди. Мен жуда ҳаяжонландим. Чунки эндигина 34 ёшга кирган эдим. Лекин Ҳ. М. Абдуллаев қатъий қилиб — «Йўқ, сен эплаб кетасан, мен сенга биринчи даврда ёрдам бериб тураман. Сен Москвада институтда ўқиб, уни аъло даражада битириб, инженер—иқтисодчи бўлиб келгансан (менинг ҳужжатларим билан танишган экан), Усмон Юсупов ва Абдужаббор Абдураҳмоновлар билан мен келишиб олганман», — деб айтдилар.

Шундай қилиб 1948 йилдан бошлаб мен Госпланга раис бўлиб, шу вазифада 25 йил ишладим. Ҳ. М. Абдуллаев академияда вице-президент, кейинроқ президент бўлиб ишладилар. Шу қисқа давр ичида Академияда ишлар гуркираб ривожланиб кетди: аспирантлар, докторантлар тайёрлаш бир неча маротаба кўпайди. Айниқса, миллий кадрларни ўстиришга Ҳабиб Муҳаммедович катта аҳамият берар эди.

Ғани ака Мавлоновни олсак — улар ҳам жуда ажойиб олим эдилар. Масалан, 1976 йилда мен Америкада бўлганимда, университетда профессорлар билан учрашганимда биринчи навбатда Ғани Мавлоновнинг соғлигини, ишларини сўрашиб, унга жуда катта баҳо бердилар.

Ўша даврдаги баъзи ишларни мен кўп таассуф билан эслайман. Чунки бу икки буюк академикларнинг қадрларига етиш ўрнига, ҳар хил ғийбат гаплар билан уларни руҳан жуда ҳам эзишгани ёдимдан чиқмайди.

Адолатсизликни қарангки, бу икки буюк олим — академиклар жон куйдириб, республикамиз истиқболи учун ва халқимизни фаровон турмушда яшасин, илми, маданияти ошсин деб яхши ниятлар билан тинмай ҳалол меҳнат қилар эдилар. Уларни ноҳақ, ҳар-хил бўҳтон айблар билан қоралаб, руҳан эзишар эди. Виждони соф, ҳалол одам бунга чидай олмайди. Шунинг учун Ҳ. М. Абдуллаев 50 ёшга етар-етмас дунёдан кўз юмди. Ғани Мавлонов ҳам бу адолатсизликка чидолмай, бевақт вафот этди.

Афсуски, бундан руҳан қийналганлар кам эмас эди. Фалакнинг гардиши айланишини қаранг — ҳозирги мустақиллик даврида, унинг натижасида ,олимларга ер бериб «дала ҳовли қуринглар» деб жуда тўғри айтиляпти. Мен ҳам ўша даврларда кўп қийинчиликларни бошимдан кечириб, ҳозирги озодлик даврига етиб келганимга ,худога шукрлар қиламан ва беҳад хурсандман. Ҳозирги даврнинг қадрига етишимиз керак. Бутун халқимиз, айниқса, ёшлар шунга шукрлар қилиши керак ва ҳалол меҳнат қилишлари зарурдир.

«Ўзбекистон овози» газетаси жамоасига шундай қизиқарли мақолалар ёзиб халқимизга етказганлари учун ўз қалбимдан ташаккурлар этаман. Чунки мустақил давлатимиз меҳнатсевар ўзбек халқи билан, атоқли олимлари билан бой бўлиб, буюк ва илғор давлатлар сафидан жой олишига ишончим комилдир.

Саидкарим ЗИЁДУЛЛАЕВ,
академик.

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

ОҚ УЙ БАЁНОТИ

● **ВАШИНГТОН. Оқ уй матбуот котибининг девонхонаси Россиядаги сайлов муносабати билан баёнот тарқатди.**

Унда Америка Қўшма Штатлари Россия ҳукумати ва халқини демократик тизим йўлида ташланган дастлабки ҳамда тарихий одим билан қутлайди. Бундан ташқари, ҳужжатда американиклар демократия ва иқтисодий ислоҳотларнинг доимий тарафдори экани қайд этилган.

ЭРОН ҲАМКОРЛИК ТАРАФДОРИ

● **ТЕҲРОН. Эрон Президенти Али Акбар Ҳошимий-Рафсанжоний Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги сафидаги барча мамлакатлар билан ўзаро ва минтақавий ҳамкорликни ривожлантириш тарафдори эканини айтди.**

Эрон миллий ахборот маҳкамасининг хабар беришича, Президент Эрон Ислом Республикасининг Ҳамдўстлик давлатларидаги дипломатик ваколатхоналари раҳбарлари қатнашган анжуманда сўзга чиқиб, МДҲ сафидаги барча мамлакатлар билан муносабатларни равнақ топтириш юзасидан Эрон дипломатларига аниқ кўрсатмалар берди.

Шунингдек, учрашувда Ҳошимий-Рафсанжонийнинг Марказий Осиё республикалари ва Озарбойжонга яқинда қилган сафари чоғида ҳамкорлик борасида имзоланган битимларни амалга татбиқ этиш зарурлиги таъкидланди.

ШАРТНОМАНИ БУЗИШДА АЙБЛАНЯПТИ

● **ПХЕНЬЯН. КХДР Америка Қўшма Штатлари Корея ярим оролидаги ядро муаммосининг узил-кесил ҳал этилишидан манфаатдор эмас, деб ҳисоблайди. Мазкур мамлакат ташқи ишлар вазирлиги вакилининг Пхеньянда чоп этилган баёнотида шу ҳақда гап боради.**

Унда Қўшма Штатлар бу муаммони атайин чўзиб келаётганлиги таъкидланади, Вашингтон КХДН ва АҚШ ўртасидаги шартномани бузишда, шунингдек, «Шимолий Корея ядро муаммоси»дан ғаразли сиёсий мақсади йўлида фойдаланаётганликда айбланади.

КОМИССИЯ ИШИДА ҚАТНАШДИ

● **МОСКВА. Америка Қўшма Штатлари вице-президенти Альберт Гор амалий ташриф билан Москвага келди, деб хабар беради РАТА—ТАСС мухбири.**

У АҚШ ва Россия Президентларининг Ванкувердаги келишувлари асосида тузилган Россия—Америка иқтисодий-технологик ҳамкорлик комиссияси ишида қатнашади. Маълумки, Альберт Гор билан Россия Бош вазири Виктор Черномирдин мазкур ташкилотнинг ҳамраислари ҳисобланишади.

АҚШ вице-президентининг Россия Президенти Борис Ельцин билан учрашуви ҳам режалаштирилган. Унда ўзаро ҳамкорлик ва халқаро муаммолар тўғрисидаги масалалар билан бирга, кутилаётган олий даражадаги Россия—Америка учрашувининг баъзи жиҳатлари муҳокама қилинади.

МАЪНАВИЯТ АКАДЕМИЯСИ

● **ТБИЛИСИ. Тбилисида Шарқ ва Ғарб ўртасидаги ўзаро муносабатларни тадқиқ этувчи халқаро марказ таъсис этилди.**

Унинг асосий вазифаларидан бири мағриб ва машриқнинг маданияти ҳамда тараққиётини, урф-одатлари, миллий ва диний анъаналарини ўрганишдан иборат. Марказ президенти этиб Эдуард Шеварднадзе сайланди. Грузиянинг шарқшунослик институти, Тбилиси дорилфунуни, Фалсафа ва психология институтлари ҳамда маънавият академияси янги ташкилотнинг таъсисчилари бўлди.

ХАБАР АГЕНТЛИГИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ

● **Кипр турк жумҳуриятида фаолият олиб бораётган турк агентлиги — Кипр (ТАК) 21 декабрда ўзининг 20 йиллигини нишонлайди.**

У Кипрдаги туркларни жаҳон ва мамлакат янгиликларидан хабардор этиш мақсадида таъсис қилинганди.

ОЗАРБОЙЖОНДАГИ ТЎҚНАШУВЛАР

● **Озарбойжон Мудофаа вазирлигининг маълумотига қараганда, арман кучлари ўтган ҳафта сўнгида жанговар ҳаракатларни тўхтатиш ҳақидаги келишувни бузиб, Озарбойжоннинг уч қишлоғини эгаллаган.**

Жонқули, Бейтепа, Қорагултепа номли қишлоқларга ҳужум жараёнида анчагина киши ҳалок бўлган, уйлар ёндирилган.

Вазирликнинг билдиришича, душанба куни Озарбойжон кучлари ўша қишлоқларни қайта қўлга киритганлар.

ТУРКИЙ РЕСПУБЛИКАЛАРГА ЁРДАМ

● **Халқаро Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилоти Озарбойжонни ҳам кўмак бериладиган мамлакатлар қаторига киритди.**

Эндиликда, барча туркий республикалар бу ташкилот кўмагидан баҳраманд бўлади. Ўз навбатида Озарбойжон ҳам ташкилотнинг молиявий ва техника соҳасидаги кўмаги ҳамда дастурларидан фойдаланиши мумкин.

18-22 декабрь кунлари Анталё шаҳрида ана шу халқаро ташкилотга аъзо бўлган мамлакатлар билан туркий республикалар Молия ва Иқтисодиёт вазирларининг кенгаши бўлиб ўтади. Унда бу республикаларнинг молиявий эҳтиёжлари, кўрсатиладиган ёрдам ҳажми ва муддатлари белгиланади.

ПАРТИЯГА ЯГОНА РАҲБАР САЙЛАНДИ

● **Бош вазир Беназир Бхутто Покистон халқ партияси раиси этиб сайланди.**

Бош вазир ҳозиргача онаси Нусрат Бхутто билан Покистон халқ партиясининг ҳамраиси ҳисобланар эди. ПХП Марказий ижроия қўмитаси ҳозирги шароитда партияга раҳбарлик ягона киши томонидан амалга оширилишини маъқул деб топди.

(Жаҳон ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди).

Янгиликлар Воқеалар Хабарлар

ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

Душанба, 20. XII

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
18.35 «Фармон ва ижро».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Навоий гулшани». Адабий кўрсатув.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ҳамма билиши керак».
21.25 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муродилла Соҳибов куйлайди.
21.55 «Ойнинг ўн беши...». Бадиий-публицистик кўрсатув.
22.50 «Тоғнинг гули ўзгача». Телефильм.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.00 «Бизнинг суҳбат».
20.40 «Билиб қўйган яхши».
21.00 «Ассалому алайкум» [такрор.].

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Профилактика муносабати билан душанба, 20 декабрь куни «Орбита IV» кўрсатувлари соат 15.00 дан бошлаб намойиш этилади.

● «ОРБИТА IV»

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.20, 18.20, 21.20, 01.10 — Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Телемикст».
16.10 Мультфильм.
16.20 Молдовада рус маданияти кунлари.
16.50 Болалар телевидениеси уюшмаси.
17.20 «Иқболи кулганда».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 «Келажакка умид билан».
18.40 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.45 «Ҳафтанинг акс садоси».
19.20 «Театр+TV».
20.10 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 28-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. «Искра» [Одинцово] — «Автомобилист» [Санкт-Петербург].
22.05 «Биз». Владимир Познернинг муаллифлик кўрсатуви.
22.55 Футбол бўйича жаҳон чемпионатида қуръа ташлаш. АҚШдан кўрсатилади.
00.30 Янгиликлар.
«Янги студия» таништиради:
01.10 «Мен».
01.15 «ТВ-галерея».
01.40 «Ҳаммом». Ю. Шевчук фильмидан парча.
01.50 Хоккей. «Известия» газетаси соврини учун халқаро турнир. Финляндия — Россия-1 терма командалари. 3-давр. «Лужники» Спорт саройидан кўрсатилади.
02.30 «Спорт уик-энди».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Россияда бизнес».
9.30 Тонгги концерт.
9.45 «Мутлақо махфий».
10.40 Волейбол бўйича Россия чемпионати. «Автомобилист» (Санкт-Петербург) — «Самотлор» (Нижневартовск).
11.40 «Пилигрик». Россия саёҳатлар бюроси.
12.25 Мульти-пульти.
12.30 Кундузги сеанс. «Қирол Лир». Бадиий фильм. 1-серия.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Қирол Лир». Бадиий фильм. 2-серия.
15.10 Театр сафари. Николай Симонов хотирасига бағишланган кеча.
15.55 «Бола тилидан».
16.25 Болалар учун янгиликлар.
16.40 «Қутқариш хизмати 911».
17.35 Сергей Юрский. Концерт-импровизация.

*

18.00—19.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.20 Душанба куни детектив. «Чекка уйдаги қотиллик». Бадиий фильм. «Эркюль Пуаро» сериалидан.
20.25 «Мен — йўлбошчиман».
20.45 «Видеошеърият». В. Федоров.
21.00 «Хўжаин».
21.45 «М-трест».

*

22.00 Туркия телевиденеиси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 Мусиқа йирик планда. «Дилкаш суҳбат....».
23.30 «Хроно». Авто ва мото спорт оламида.
24.00 Фольклор. «Қиш эртаги».

Сешанба, 21. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Катта трамплин». Бадиий фильм.
10.15 «Ток новдаси». Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи.
11.00 «Букри тойчоқ». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ёшлик» студияси. «Қарс икки қўлдан...».
18.45 «Турфаранг гўзаллик». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
20.00 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.10 «Мерос». Мунис.
21.55 «Белорус вокзали». Бадиий фильм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.10 «Халқ саломатлиги йўлида».
20.50 «Суперспорт».
«ОМАД» таништиради:
21.35 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55 15.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Домисолька».
9.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 28 -серия.
10.10 «Нима! Қаерда! Қачон!»
11.15 «Гол».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 17-серия.
13.10 «Оперетта — жону таним».
14.35 «Қўнғир айиқ ҳақида». Телефильм.
15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Иш».
15.35 «440 герц».
16.15 «Технодром».
16.25 «Межозёрьё». Телефильм.
16.55 Нина Ананиашвили таклиф этади.
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.20 Хоккей. «Известия» газетаси соврини учун халқаро турнир. 3-ўрин учун матч. 3-давр. «Лужники» Спорт саройидан олиб кўрсатилади.
19.00 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.05 «Бир умр рақс тушиб». Татьяна Устинова.
19.45 Мультфильм.
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Садовое кольцодаги саройда».
22.00 Хоккей. «Известия» газетаси соврини учун халқаро турнир. Финал. «Лужники» Спорт саройидан кўрсатилади.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Мосфильм»нинг 70 йиллигига. «Сибирь ҳақида қисса». Бадиий фильм [1947 й.].
02.45 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 Мусиқа йирик планда «Дилкаш суҳбат...».

* * *

12.00 Хонаки экран. «Қора роҳиб». Бадиий фильм.
13.25 Ишдан бўш пайтингизда «ТВ-ателье».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича халқаро турнир. Россия — Швеция. «Лужники» стадионидан кўрсатилади.
16.05 «Видеошеърият». Р. Бухараев.
16.20 Болалар учун янгиликлар.
16.35 «Рост» студияси, «Кимнинг томони?».
17.05 «Трансросэфир».

*

18.00—19.40
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси 257-серия.
20.30 «Миллий сиёсат хроникаси».
20.45 «Мансаб алифбоси».
21.00 «Асил ҳолича».

*

22.00 Туркия телевиденеиси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 «Сиёсат майдонида».
23.25 «Овросиё-ТВ» таништиради: «Феликс Круллнинг иқрори». Бадиий фильм. 5-серия.
00.30 Криминал хабарлар экрани.
00.40 «Миккелида мусиқий фестиваль».

Чоршанба, 22. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 «Латиф Файзиев». Телефильм.
9.50 «Алифбо сабоқлари».
10.20 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
10.35 «Ёшлик» студияси. «Тежамкорлик сирлари».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Нур таратувчилар».
18.35 «Илҳом дақиқалари».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Ўзбекистон — хорижлик дўстларимиз нигоҳида».
19.40 «Матбуотимиз дарғаси». «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон халқ ҳофизи Орифхон Ҳотамов концерти.
22.00 «Шаҳарликлар». Бадиий фильм.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Билим сарчашмалари».
19.50 «Спринт».
20.15 «Кинотриада».
21.25 «02» тўлқинида.
21.45 «Беринг ва унинг дўстлари ҳақида баллада». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Ҳакка». Болалар ахборот кўрсатуви.
9.40 Халқ оҳанглари.
9.50 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.40 «Инсон ва қонун».
11.10 «Бир умр рақс тушиб». Татьяна Устинова.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 18-серия.
13.10 «Сиз учун учрашув». А. Солженицин.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.40 Халқ куйларидан концерт.
17.00 «Қизлар ўртасидаги сир».
17.20 «Парвоздаги уй». Кўп серияли мультфильм премьераси. 25-серия.
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.25 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
18.50 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.50 «Миниатюра».
20.00 «Кремль деворлари ортида».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Ҳеч нарса ҳақида репортаж».
21.45 «Виктория». Аскар қўшиқлари фестивали.
23.00 «Матбуот-экспресс».
23.10 «Унутмасинлар деб...» Л. Филатовнинг муаллифлик кўрсатуви. 2-боб — «Леонид Харитонов».
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Кино талаб қилинади».
01.10 «MTV».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Сиёсат майдонида».
9.55 «Параллеллар».
10.10 «Сиз яратган боғ».
10.40 «Асил ҳолича».
11.35 «Оғзаки мулоҳазалар». О. Басилашвили.
12.05 Мульти-пульти.
12.15 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм 257-серия.
13.05 »Лўлиларга хайриҳох инсон».
13.50 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.15 «Биз севган ва унутмаган инсонлар ҳақида». Е. Гоголева.
15.15 «Сигнал».
15.30 «Трансросэфир».
16.15 «Телегазета».
16.20 Мульти-пульти.
16.30 Болалар учун янгиликлар.
16.45 «Рост» студияси. «Якунлар». «Биринчи тайм».
17.15 «L-клуб».

*

18.00—20.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.25 Хонаки экран. «Санта-Барбара» Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 258-серия.
21.15 «Сизнинг ҳуқуқингиз».
21.30 Рус ижозатномаси. «Давлат хавфсизлиги ҳақида иш».

*

22.00 Туркия телевиденеиси Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 «Кўздан ғойиб бўлаётган манзара». Лев Аннинский кўрсатуви.
23.30 «Фотомодель-93».

Пайшанба, 23. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Чегарада отилган ўқ». Бадиий фильм.
10.10 «Тараққиётимиз таянчи».
10.30 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
10.45 Ҳиндий тили.
11.15 «Ёшлик» студияси. «Сенинг замондошинг».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ўсмир ва қонун».
18.40 «Куй ва соз соҳиби». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Иқтисод сабоқлари».
19.40 «Хотира». Ўзбекистон халқ артисти Назира Аҳмедова.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Долзарб мавзу.
21.10 «Театр оламида».
22.00 «Дилдаги гаплар». Мурод Ражабов.
23.00 «Юксак мақсадни кўзлаб». Спорт кўрсатуви.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Болалар учун. «Табассум».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.15 «Шахс ва илҳом».
20.25 «Пульс». Хабарлар.
«ОМАД» таништиради:
21.40 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.30 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.25 «Ҳайвонот оламида» [сурдо таржимаси билан].
11.05 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 Бурятия оҳанглари ва тароналари.
12.50 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 19-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.40 Эстрада концерти.
16.55 «Сиз бунга қодирсиз».
17.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар». Танаффус пайтида [18.00] — Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Кинопанорама».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 15-серия.
22.25 «Томошалар империяси».
23.20 «Матбуот-экспресс».
23.30 Волейбол. Россия чемпионати. Эркаклар. «Искра» [Одинцово] — «Левша» [Тула].
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича халқаро турнир кундалиги.
00.55 «Ўз-ўзингга мадад бер».
01.25 «Бу ҳаммаси джаз».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 Тонгги концерт.
9.25 «Шаҳарча». Дам олиш кўрсатуви.
9.50 «К-2» таништиради: «САС».
10.45 «Кўздан ғойиб бўлаётган манзара». Лев Аннинский кўрсатуви.
11.40 Мульти-пульти.
11.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 258-серия.
12.40 Волейбол бўйича Россия чемпионати. «Самотлор» — «Искра».
13.25 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.45 «Мусиқий синов».
14.45 «Асаблар ва оркестр учун концерт».
15.10 «Телегазета».
15.15 «Қутқариш хизмати 911».
16.10 Мульти-пульти.
16.20 Болалар учун янгиликлар.
16.35 «Рост» студияси. «Рождество мультпрограммаси».
17.05 «Трансросэфир».

*

18.00—19.55
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.55 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 259-серия.
20.45 «Москвагача олис».
21.15 «Ностальжи» — барча авлодлар мусиқаси».
21.45 «Европа ҳамжамиятига маслаҳат учун».

*

22.00 Туркия телевиденеиси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.35 Ватаним менинг. «Бўйсунмас купина».
23.35 Криминал хабарлар экрани
23.45 «Услуб».
00.20 «Миккелида мусиқий фестиваль».

Жума, 24. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Сиз ҳам осмонни кўрасиз». Бадиий фильм.
10.05 Хитой тили.
10.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
10.50 «Бола бошидан...». Мактабгача тарбия масалалари.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Футбол майдонларида».
18.30 «Солиқ инспекцияси фаолиятидан».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 Эълонлар.
19.25 «Менинг маҳаллам».
20.00 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.10 «Кўзлар қароси сўзласин».
21.40 «Кино усталари». Ўзбекистон халқ артисти Ўлмас Алихўжаев.
22.40 «Афсоналар ўлкасида». Телефильм.
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Йўлингиз бехатар бўлсин!».
19.50 «Афшона — Ибн Сино Ватани». Телефильм.
20.00 «Ўзбекистон спорти» [рус тилида].
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Йўқолган гувоҳ». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 21.00, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Тингланг, томоша қилинг...»
9.40 Болалар учун фильм. «Мишка, кичкинтой ва бошқалар».
10.30 «Олеся ва компания».
11.00 «Саёҳатчилар клуби» [сурдо таржимаси билан].
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.25 «Америка М. Таратута билан».
12.55 «Мосфильм»нинг 70 йиллигига. «Сибирь ҳақида қисса». Бадиий фильм [1947 й.].

* * *

15.00 Янгиликлар.
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 «Ён дафтар».
16.10 «Компас-эртак».
17.00 «Олеся ва компания».
17.30 «Музограф».
17.50 «Мулкдор алифбоси».
18.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.20 «Парда ортида».
18.40 «Инсон ва қонун».
19.15 «Америка М. Таратута билан».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
21.45 «Твин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 16-серия.
22.45 «Матбуот-экспресс».
23.00 «Музобоз».
23.45 «Х» кўрсатуви.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Сиёсий бюро».
01.20 «Авто-шоу».
01.50 «Обоз» майдончаси.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 Италияда Рождество концерти.
9.55 Ватаним менинг. «Бўйсунмас купина».
10.50 «Параллеллар».
11.05 «Оқ қарға».
11.50 «Юлдузлар туғиладиган жойда».
12.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 259-серия.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 Россия телевизион театри. В. Шефнер. «Омадсиз бахтли инсон».
14.50 «Ностальжи» — барча авлодлар мусиқаси».
15.20 «Сайёрадош қўшниларимиз».
15.50 Жума кунлари Дисней. «Рождествога она». Бадиий фильм. 1-серия.
16.40 Болалар учун янгиликлар.
16.55 Мульти-пульти.
17.15 «Телегазета».
17.20 «Қайтиш».
17.40 «Ногиронларнинг Бутунроссия рўйхати».

*

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 Телеэкранда — премьера. «Рождествони уйда кутиб олиш». Бадиий фильм.

*

22.00 Туркия телевиденеиси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 «Мен — йўлбошчиман».
22.55 «К-2» таништиради: «Абзац».
23.50 «Мастер-класс». М. Ростропович.
00.35 Волейбол бўйича Россия чемпионати. «Самотлор» (Нижневартовск) — «Белогорье» (Белгород).
01.10 «Кечки салон».

Шанба, 25. XII

● ЎзТВ I

6.30—9.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 Немис тили.
9.40 «Егорка». Бадиий фильм.
10.45 «Қудратимиз — дўстликда».
11.05 Ўсмирлар учун. «Ўғил — умид юлдузи».
11.35 «Ёшлик» студияси. «Фахрийлар — фахримиз».
11.55 «Ўзингни эр билсанг...».
12.35 «Билетлар сотилган». «Шум бола» спектакли ҳақида.
13.15 «Оила».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Ғунча».
18.30 «Сиҳат-саломатлик».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Ботма, қуёш!». Публицистик кўрсатув.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Агар севсанг...». Шомаҳмуд Шораҳмедов қўшиқлари.
21.40 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Мўъжизалар оламида».
20.00 Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Шаҳар таронаси». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.45, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.50 Эрталабки гимнастика.
7.00 «Матбуот-экспресс».
7.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Моторлар оламида».
9.00 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
9.30 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
10.55 «Авиакосмик салон».
11.10 «Мусиқий дўкон».
11.40 «Санъат қасри».
12.25 «Лаззат».
12.40 «Севги тарихи».
13.20 Ёдимизда қолган фильмлар. «Ўн иккинчи кеча» [«Ленфильм», 1955 й.].
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Мулкдор алифбоси».
15.35 «Пеппи—Узун пайпоқ». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 15-серия.
16.05 «Пул ва сиёсат». Халқаро муносабатлар иқтисодиёт кўзгусида.
16.35 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви.
17.15 «Қизил квадрат».
17.55 «Қойилмақом еттовлон».
18.50 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Ярим тундан сўнг янада яққолроқ бўлди». Бадиий фильм премьераси.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Хазановга, истаб олиши учун...».
22.45 «Резонанс» студияси таништиради.
23.05 «Матбуот-экспресс».
23.20 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг». Танаффус пайтида [24.00] — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «730-формула».
8.55 Кинонинг 100 йиллигига бағишланган кўрсатув таништирилади.
9.10 Д. Вертов. «Киноаппаратли киши». Ҳужжатли фильм.
10.15 Ю. Норштейн. «Эртакларнинг эртаги». Мультфильм.
10.45 Мульти-пульти.
11.00 А. Тарковский. «Иваннинг болалиги». Бадиий фильм.
12.45 Тарих саҳифалари. «Крест кўтарганлар» (А. Форт). Бадиий фильм (Польша). 1- ва 2-сериялар.

*

15.45—18.20
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

15.45 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
15.55 «Безнен мирас» (татар тилида).
16.30 «Истеъдод». Авиасозлар саройидан кўрсатув.
17.20 «Замандас» (қозоқ тилида).
18.10 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.20 «Касби — продюсер». «Аргос-фильм» президенти А. Доман.
18.30 «Аргос-фильм» таништиради: «Джоконда» (А. Грюэль) ва «Париж-Техас» (В. Вендерс). Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар.
21.10 Кино ҳақида кино. «Фильм, фильм, фильм» (Ф. Хитрук). Мультфильм.
21.30 «Маски-шоу».

*

22.00—23.45
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

23.45 Мемориал. «Оқ шайх» (Ф. Феллини). Бадиий фильм.
01.40 Стас Намин маркази (Эс-Эн-Си) таништиради: «Сариқ сувости кемаси» клуби.

Якшанба, 26. XII

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм [Ҳиндистон]. 46—47-сериялар.
10.00 «Насриддин таклиф этади».
10.40 «Бунёдкор».
11.05 Инглиз тили.
11.35 «Қувноқ стартлар».
12.20 «Фан фидойиси». Академик Обид Содиқов.
12.50 «Ёшлик» студияси. «Даврага кел, дугонажон!».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.40 Шифокор маслаҳати.
19.00 «Ҳафтанома» [рус тилида].
19.30 «Ойнаи жаҳонда».
19.50 «Мультипанорама».
20.30 «Ҳафтанома».
21.10 «Тановар» кечаси.
22.25 «Ижод саҳифалари», Раҳмат Файзий таваллудининг 75 йиллигига.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
17.00 «Мультфейерверк».
17.45 «Курьер».
18.00 «Мусиқий йўлка». Мусиқий кўрсатув.
18.20 «Ҳар соҳадан бир шингил».
18.30 Болалар учун. «Совға».
18.55 «4/8». Мусиқий кўрсатув.
19.15 «Даракчи».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Видео-О».
21.30 «Курьер».
21.45 «Юлдузлар жилоси».
22.05 «Даракчи».
22.15 Эълонлар.
22.20 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

7.55, 15.15, 22.45, 00.15 — Кўрсатувлар тартиби.
8.00 «Руҳни чиниқтириш».
9.00 «Паузасиз».
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.00 «Ҳамма уйдалигида».
10.30 «Спортлото».
10.45 «Ақлли болалар ва ақлли қизлар».
11.25 «Полигон».
11.55 «Янги авлод... кўзгу».
12.35 «Пи белгиси билан».
13.25 «Провинция».
«КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:
14.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
14.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

15.00 Янгиликлар.
15.20 Эфирда Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
16.00 Композитор Е. Дога.
16.20 «Саёҳатчилар клуби».
17.10 «Ҳунарли хор бўлмайди».
17.15 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
18.05 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
18.45 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
19.00 Мариинскда променад.
19.50 «Бу фантастик даҳшатлар».
20.35 «Нима! Қаерда! Қачон!».
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
22.50 «Эндиликда». Диний кўрсатув.
23.50 Катталар учун мультфильм.
24.00 Янгиликлар.
00.20 «Останкино» хит-паради.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «Ярмарка». Ҳужжатли фильм.
8.55 «Хайрли тонг!».
9.25 «Элчилар қабулхонаси».
9.55 «Рост» студияси. «Кик-боксинг», «Соник—супер-ежик».
10.25 «Агар сиз...».
10.55 «Ати-бати...».
11.25 Кипрас Мажейка. «Кичик Европа»дан репортажлар.
11.55 Юбиляр фильм жавонидан. Ю. Райзманнинг «Машенька» бадиий фильми.
13.15 Эфирда — «Кинотавр».

*

13.30—16.25
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

14.05 «Жаҳон бир ҳафта ичида».
14.30 Чет эл эстрадаси артистларининг концерти.
15.15 «Янги йилда ҳовли тўйлари».
16.05 «Бу ажиб дунё».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.25 «Хусусий коллекция».
17.10 Диснейнинг сеҳрли олами. «Диснейнинг Рождество совғаси». Мультфильм.

*

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 Эй-Би-Си якшанба оқшоми. «Миллер ва Мюллер». Бадиий фильм.

*

22.00 Туркия телевиденеиси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 «Джентльмен-шоу».
23.10 Катталар учун мульфильм.
23.25 «Юлдузлар ёғилганда».

УЧАСТКА ИНСПЕКТОРЛАРИ ҲАЁТИДАН ЛАВҲАЛАР

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

Маълумки, участка инспекторлари жамоатчилик билан ўзаро иш олиб боришда, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда, юрт осойишталигини таъминлашда ҳар жиҳатдан масъулдирлар. Пойтахт вилояти ҳамиша турли янгиликлар ташаббускори бўлиб келган. Шунингдек, ҳуқуқ-тартибот соҳасида ҳам талай ишлар қилинмоқда.

Ҳозир вилоят ҳудудида ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш пунктлари янгитдан ташкил этилди. Улар жуда яхши ишлар олиб бормоқда. ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ туманининг «Политотдел» жамоа хўжалигида ташкил этилган ана шундай пункт байроқдор десак муболаға бўлмайди. Ички ишлар органлари тизимида профилактика хизмати тугатилгандан сўнг бундай пунктлар ўз-ўзидан тарқалиб кетган эди. Шу жамоа хўжалигида ҳам жиноятчилик пункти тугатилган эди. Бироқ аҳоли ички ишлар органига пунктни қайта тиклаш тўғрисида илтимоснома билан чиқди. Бу ишни йўлга қўйишда участка инспектори милиция капитани А. Умрзоқов зиммасига қанчалик оғир юк тушганига қарамай, мана салкам бир йилдирки, бу соҳада намунали ишларни амалга оширмоқда. Энг муҳими, аҳоли турар жойларида осойишталик юзага келди. Тунлари кўчаларда одамлар хавф-хатарсиз сайр қилишмоқда. Жиноятчилик кескин камайди. Бунда А. Умрзоқовнинг алоҳида ҳиссаси бор.

БЕКОБОД шаҳри аҳолиси катта участка инспектори, милиция майори Хўжамурод Нормуродовни матонатли киши ва саҳий қалб эгаси сифатида яхши билишади. У ўз вазифасига содиқлиги билан кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборини қозонган. Хўжамурод ака ҳамиша қонунга суянади. Адолатни ҳимоя қилади. Одамларга ишонади. Янги иш бошлаган кезлари эди. «Октябрь» кинотеатри кассасидан номаълум кимсалар 44 минг сўм пулни ўмариб кетганлиги ҳақида маълумот олди. Жиноятни иссиғида очиш зарур. У воқеа содир бўлган жойни кўздан кечирган заҳотиёқ бир неча тахминга борди.

Катта участка инспектори шубҳали шахслар билан бирма-бир учрашди. У қанчалик мураккаб бўлмасин, айбдорни топишга мажбур. Шубҳали шахслардан бири ўғирликда мутлоқ гумонланди. У суриштирув давридa ишни қанчалик чалғитишга уринмасин, қилган жинояти рад этиб бўлмас далиллар билан исботланди. Жиноят очилди.

ЯНГИЙЎЛ туманидаги милиция майори Абдуҳошим Смойлов ҳам аҳоли ўртасида ҳурмат қозонган. Айниқса, у озодликдан маҳрум этиш жойларидан хизматини ўтаб қайтган шахслар билан алоҳида мулоқотда бўлади. Уларни ҳаётга қайтариш, фойдали меҳнатга жалб этиш ва ишга жойлаштиришга кўмаклашади. Сир эмаски, бундай кишилар ишга қабул қилишни сўраб қаерга бормасин кўпинча рад жавобини оладилар. Сўнг улар нима қилишсин. Яна жиноят йўлига маҳкумлар қаторига қўшилиб кетишсинми? Абдуҳошим ака ҳаётнинг ана шу оғриқ нуқтасига беэътибор қарамади. Ҳеч кимдан кўрсатма кутмаёқ озодликка чиққанларга ёрдам беришни ўз бурчи деб билди. Корхона ва ташкилотлар раҳбарлари ўртасида муносиб обрў-эътибор қозонганлиги қўл келди. Шунинг учун ҳам собиқ маҳкумларни ҳеч бир қийинчиликларсиз ишга жойлаштирмоқда. Айниқса САИМЭ заводи директори П. Козиревнинг самимийлиги ўнлаб «собиқ»ларга янги ҳаёт эшигини, адолат йўлини очиб бермоқда.

ЧИНОЗ туманидаги 6-мактабнинг Саша деган ўқувчиси дарсларни кўп қолдириши, кўча-кўйда санқиб юриши туман ички ишлар бўлими катта инспектори милиция капитани Б. Бойматов диққатини тортди. Инспектор ўсмирнинг оилавий шароити билан қизиқди. Унинг қўни-қўшнилари, муаллимлари билан суҳбатлашди. Маълум бўлишича, Сашанинг ота-онаси уйида мунтазам тинчлик йўқ экан.

Оқибатда бола уйдан безиган. Ўқишдан совуган. Кўча-куйдан хотиржамлик, осойишталик излаган. Б. Бойматов Саша билан алоҳида шуғулланди. Мана, унинг аралашуви билан оилада тинчлик, Сашада эса ўқишга қизиқиш уйғонди. Ҳозир у аълочи ўқувчиларнинг бири.

Янги Чиноз посёлкаси ўсмирлари дарсдан бўш вақтларида кўчаларда санқиб юрмасликлари, спорт билан шуғулланишлари, бинойидек йигитлар бўлиб вояга етишларида Б. Бойматовнинг анчагина ҳиссаси бор.

Бекобод ва Чирчиқ шаҳарларида яна бир хайрли иш қилинди: корхоналарнинг маблағлари ҳисобига замонавий рациялар харид қилинди. Бугунги кунда ҳамма участка инспекторлари ана шу қулай рациялар билан таъминланганлар.

Участка инспекторлари милиция хизмати соҳасида алоҳида ўрин тутадилар. Улар бевосита аҳоли турар жойларида иш олиб борадилар. Сир эмас. Одамлар уларга истаган вақтларида ёрдам сўраб келадилар, маслаҳатлашадилар, ечилмаган масалалар ҳақида мулоҳазалар билдирадилар. Ўз халқига виждонан хизмат қилган ходимгина эл ўртасида обрў-эътибор топаверади. Ҳозирги мураккаб даврда участка инспекторларидан мислсиз меҳнат софдиллик, қонунчиликка қатъий риоя этиш, бутун вужуди билан халққа хизмат қилиш талаб этилади Шунга яраша халқ уларни ҳамиша чин юракдан қўллаб-қувватлайди, ҳурматлайди.

Шоислом ТОЛИБЖОНОВ,
Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармаси профилактика хизмати бошқармасининг бошлиғи, милиция подполковниги.

Яқинда бир дилкаш гурунгда улуғ шоиримиз Абдулла Ориф ғурурланиб мана бундоқ деб қолди: «Тақдир тақозаси билан дунёнинг манаман деган мамлакатларида бўлиб қайтдим. У ёқларга бориб кимга учрашманг, — хоҳ у шоир, ёзувчи ёки бошқа касб эгаси бўлсин, — дарров: Шоир, топиш-тутишингиз кунига қанча? — деб сўраб қолишади. Шунда мен ўлиб-тирилиб, ҳой, биродарларим, мен бизнесмен эмасман, шоирман, давлат идорасида ишлайман, ҳукумат боқади мениям, оиламниям, деб тушунтириб кетаман.

ҚАНОАТ

Шунда ҳалиги бечоралар елка қисишади, балки ачинишар. Хорижда орттирган дўстлардан кўпчилигини Ўзбекистонда қўлдан келганча меҳмон ҳам қилганмиз. Мақтанадиган жойим шундаки, меҳмондўстлик масаласида у дўстларни ҳар маҳал биру нўл, иккию нўл ҳисобида мот қилиб юборганман. Лоақал бирор марта дуранг ҳам бўлган эмас...

Амриқониям кўрдим, Макканиям кўрдим, хулоса шулки, кўрганларим ичида жаннати — Ўзбекистон экан. Беминнат меҳмон кутиш бобида ҳам Ўзбекистон дунёда биринчи ўринда турса керак, деб ўйлайман. Укаларим, биринг шоир, биринг ёзувчи, эҳтимол, бизнес билан ҳам шуғулланарсизлар, лекин илтимосим шулки, зинҳор бир-бирингиздан «кунлик топишинг қанча?» деб сўраб ўрганманглар. Халқимиз ҳеч бир даврда шоирни оёқости қилиб қўймаган!».

Абдулла аканинг ҳикояларига маҳлиё бўлиб, гўё у киши билан бирга хорижга саёҳат қилдим, мағрурландим, шу юртга, мен билан бирга нафас олаётган юртимнинг заҳматкашларига ортиқроқ муҳаббат уйғонгандай бўлди.

Ижодкор борки, ҳамма замонларда унинг вазифаси халқни гўзал яшашга даъват этиш бўлган. Керак бўлса, сўз таъсирида гўзал яшашга ўргатган.

Халқимизнинг истиқлолига етолмай қурбон бўлган зотларни қайтадан мисол келтириб ўтиришимга ҳожат бўлмаса керак. Зотан, шу буюк давлат ўзимизники, ҳамма нарсага ўзимиз масъулмиз энди. Шу боис қаноат ва нафс тўғрисидаги баъзи мулоҳазаларимни ўртага ташламоқчи эдим.

Кишининг нафси ақлидан устун бўлмаслиги керак. «Қаноат қорин тўйдиради», дейдилар. Лекин бу қаноат ақлли бўлиши зарур. Бойийман деган одам тез бойиши мумкин бўлган бир замон ҳозир. Лекин биздаги «бизнесмен»ларнинг деярли кўпчилиги олиб сотувчилар ёки ўртада турган воситачилар. Мана бу пул алмашиш жараёни уларни анча эсанкиратиб қўйди-ку, лекин барибир, одамни бир нарса ўйга толдиради: ўртада «ўйнаётган» мол давлат дўконларида халққа сотилиши зарур бўлган нарсалар эмасми?! «Фалон тонна гуруч, шакар, ун бор — фалон сўмдан» дейишади. Ёки «фалон дона «Юлдуз»нинг костюм-шими бор— нархини келишамиз» деб қўйишади. Буни қаранг. Ихтисослашган, демакки, аниқ бир нарсани ишлаб чиқарадиган кичик корхоналар жуда кам. «Бизнесмен»лар дуч келган нарсани «топамиз — нархини келишамиз» дeяверишади. Ҳой, худо ёрлақагурлар, ўша нарсани қайси заводингда ишлаб чиқардинг, қани, бир кўрайлик, дейдиганлар йўқ.

Мен иқтисодчи эмасман, иқтисодий соҳада мана бу йўлдан кетсак, истиқболга эришамиз, деб ҳам айта олмайман. Лекин Президентимиз иқтисодий ислоҳот ҳақида гапирганида ҳар бир корхона ёки хўжалик ўзининг эски, қотиб қолган структурасини ўзгартириши, ўзининг иқтисодий имкониятларини ўзи кенгайтириши кераклигини назарда тутаётганини, бунинг тагида муаммоларимиз ётганини яхши англайман. Ижтимоий адолат масаласини куюнчаклик билан сўзлаётганида ҳеч бир муаммоси ҳал бўлмаётган хўжалик ёки корхоналардаги заҳматкаш инсонларнинг устига тепса тебранмас бўлиб ўтириб олган эски қолипдаги, миялари занг босиб кетган раҳбарларга гап уқтираётганини тушуниб тураман. Миялари занг босиб кетган ўша раҳбарлар халқнинг, юртнинг мулкини сотиб чайқовчилик қилишмоқда. Бундай ҳукм фикр айтишга балки бир ижодкор сифатида ҳаққим йўқдир. Лекин шу юртнинг жони ачиган бир фақири сифатида айтишга ҳаққим бўлса керак.

Пахтани, чорвани, меваю егуликни миллионлаб қадоқ қўлли халқ етиштиряпти. Халққа, давлат таъминоти тўғрисида ҳукумат фармонлари чиққанда, аввал шунга яраша имконият борлиги ҳисобга олинади. Жойлардаги тўралар эса бундан ўз нафслари йўлида усталик билан фойдаланиб қоладилар.

Ноозиқ-овқат маҳсулотларининг нархи ўн жойда ўн хил. Эҳтимол, бунгаям чидаш мумкиндир. Бироқ озиқ-овқат маҳсулотлари қимматлашишидан бир ҳафта бурун дўконларда энг камёблари тўсатдан ғойиб бўлиб, қимматлашган куниёқ пештахта устида пайдо бўлишига ҳайрон қоласан одам... Баъзи молларнинг тонналаб четга чиқиб кетаётгани, қўлга тушаётгани ёки нархи ошгач бир пайдо бўлиб, тағин йўқолишлари таажжуб.

«Занг босган миялар» жуда кўп. Уларда на ғурур бор, на эътиқод. Мабодо у бирор ҳудуднинг раҳбари бўлса, чиройли гап билан Сизни мот қилади. Жуда кўп меҳнат қилаётганини айтади. Тумандаги минглаб ишлаётганларнинг меҳнатини ўзиники қилиб кўрсатади. Агар у олифтароқ «бизнесмен» бўлса, гаплашолмайсиз ҳам. Магар у «бизнес»ни энди бошлаб тамшанган бўлса, кечаю кундуз уйқу билмайди, югуриб орқасидан ҳам етолмайсиз.

...Чет эл ахборотларида гоҳо музейдан фалон асар ўғирланди, деган хабарни эшитиб қоламиз. Эшитиб баъзан ўша ўғриларга ҳавасим келади: ҳар тугул ўша асарнинг қадр-қимматини биларкан-да ўғриси тушмагур. Бизда эса... ҳеч ким Қодирийнинг бирор асарини музейдан ўғирлаб қочмаган. Чингиз Аҳмаров ёки Исфандиёрнинг бирор ишини устахонасидан олиб қочибди, деб ҳам эшитмадим. Бу жиҳатдан кўнгил тўқ!..

Дарвоқе, қаноат... Тўғри, фақат қоринни ўйлаб ҳам қолганимиз йўқ, бироқ бу нарса муаммога ҳам айланиб кетмаслиги лозим. Юртимиз бойлигини бот-бот такрорлаймиз, мустақиллигимизни шарафлаяпмиз, Президентимизнинг олиб бораётган одил сиёсатидан кўнглимиз мудом тўқ. Айни вақтда шу адолатнинг ҳам катта бойлик бўлгани учун ҳар жойда оғирлик, ортиқча манманлик қилаётганларнинг адабини бериб турмоғимиз даркор. Ғафур Ғулом бир пайтлар ён дафтарига- «Бир ишни ҳамма бошлай олади, аммо кам одам туғаллайди» деб ёзиб қўйган экан. Мустақил Ватан— ҳаммамизники. Шундай бўлгач, ортиқча очкўз бўлишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Арасту: «Қаноатли одам, гарчи у яланғоч ва оч бўлса ҳам бойдир. Баднафс одам, гарчи у зоҳирда бой бўлса ҳам гадойдир», деган экан. Бизнинг нафсимиз — иймон ва Ватандан иборат бўлиши керак.

Собир ЎНАР,
Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофоти соҳиби.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

МОКИЛИ БИРИНЧИ ТИКУВ МАШИНАСИ

Биринчи тикув машинасини ихтиро қилган кишига патент Англияда 1755 йили берилган бўлса-да, бироқ бу машина ҳали аҳоли ўртасида кенг тарқалмаган эди. Чунки унинг нуқсонлари кўп эди. Сўнгра 1808 йилда англиялик Жеймс Пери яратган тикув машинаси чоки бир баҳяли бўлиб, мокиси йўқ эди. Шу сабабли, унинг ипидан тортилса ёки тикилган жойидан йиртмоқчи бўлинса, чоки осонгина сўкилиб кетаверарди.

Мокили биринчи тикув машинасини америкалик Элиас Хоу 1845 йилда ихтиро қилган. Унинг ишлаш усули шундай: чок баҳяси пастдан иккинчи ип (моки ипи) билан маҳкамланади. Бундай чокни сўкиш эса осон эмас. Ҳозирги кунга қадар тикув машиналари ана шу усулда ишлайди.

ОДАМГА ЭЛ БЎЛГАН ҲАЙВОНЛАР

Инсон, энг аввал, итларнинг ёввойиси бўлмиш бўриларни қўлга ўргатган экан. Сўнг, чўчқалар, қўйлар, эчкилар ва йирик шохли қорамоллар одамга эл бўла бошлаган. Отлар нисбатан анча кеч қўлга ўргатилган.

Тадқиқотлардан маълум бўлишича, йирик шохли ҳайвонлар дастлаб Осиё қитъасининг марказий ва жанубий қисмида, чўчқалар — Жанубий Осиё (Ҳиндихитой)да, отлар — Ўрта Осиёда, туялар — Осиёнинг тоғли районларида, қўтослар — Тибетда, эчки ва эшаклар — Осиёнинг ғарбий, буғулар — Осиёнинг шимолий қисмларида қўлга ўргатилган.

Қўй, товуқ, товус ва каптарлар ҳам дастлаб Осиёда маҳорат ва тажриба алмашиб хонакилаштирилган.

ҚИЗИҚ ГАПЛАР

«ҲАДЕБ ТИПИРЧИЛАЙВЕРМАНГ, БЎЛМАСА ЕЛКАМДАН ОТИБ ЮБОРАМАН»

АҚШ ҳудудидаги Ниагарани шаршаралар шаршараси деб аташади. Бир неча шон-шуҳрат ишқибозларининг бу шаршарани «забт этиш»га уринишлари унинг турли шов-шувлар шаршараси деб аталишига сабаб бўлган. Асосий мақсад мўмай пул топиш эди.

Мазкур шаршарани «забт» этишга бел боғлаган азаматларнинг энг биринчиси Напалеон армияси қаҳрамонининг ўғли, кейинчалик Блондель номи билан шуҳрат қозонган Жан Фран Гравлет эди. У 1860 йилда шаршара устига дор тортиб, ҳеч қандай лангарчўпсиз шаршаранинг у бошидан бу бошига дор устида ўтишга аҳд қилганини маълум қилади. Минг-минглаб одамлар Блонделнинг бу хатарли дор ўйинини томоша қилиш учун шаршара олдига келишади. Йўғон арқондан тортилган дорнинг баландлиги олтмиш, узунлиги эса уч юз йигирма метрдан иборат эди.

Ўзини бепарво тутишга уринаётган Блондель ниҳоят дорга чиқиб, ўйиннинг охири нима билан тугашини сабрсизлик билан кутаётган оломонга назар ташлади. Ҳамманинг диққати фақат унга қаратилганига ишонч ҳосил қилган Блондель руҳланиб кетди ва арқон узра дадил қадам босди. Дорнинг ярмисига етганда бирданига тўхтаб, биринкетин қалтис ҳаракатлар қила бошлади. У дор устида дам йўрғалаб, дам чопиб сакрар, бир оёқлаб тик турар, ўтириб олиб қўлларини атрофга чўзар, оёқларини юқорига қилиб, қўллари билан юрар, чалқанчасига ётиб газета ўқир, гоҳ оёқларига кунда ёки ёғоч боғлаб бемалол «сайр» қиларди. Буни кўрганлар ёқа ушлар, кўрмаганлар армонда эди. Дорбознинг чўнтаклари жарақ-жарақ пуллар билан қаппаярди.

Орадан бир йил ўтгач у яна томошалар кўрсата бошлади. Ўйин дастурига ўзгариш киритди. Энди у рози бўлган томошабинни ўз елкасига олиб, лангарчўп билан дор устида юражагини эълон қилди. Бу хатарли ишга ҳеч кимнинг юраги дов бермади. Ноилож қолган Блондель ўзининг ёрдамчиси Гарри Голгордни дорга таклиф қилди. Хўжайинининг елкасига елимдай ёпишиб олган бечора Гарри дорнинг қоқ ўртасига келишганида остиларидаги «жаҳаннам»га кўзи тушиб, ўтакаси ёрилганидан типирчилай бошлади. Вазиятнинг хавфлилигини ҳис қилган Блондель ёрдамчисига бақирди:

— Ҳадеб типирчилайверманг, бўлмаса нақ елкамдан пастга отиб юбораман!

Бу дўқдан баттар қўрққан Гарри кўзини чирт юмиб олди. Шаршаранинг бу ёғига омон-эсон ўтиб олганларидан сўнггина Гарри қўрқа-писа кўзини очди.

• *Ишқибозлик*

ЧОЙХОНАДА

(Чизгилар)

Бир чойнак чой олиб, ҳовуз атрофидаги чорпоялардан бирига бориб ўтирдим. Яна бир чорпояда беш-олти киши чордона қуриб, чойхўрлик қилмоқда. Ҳаммасининг бир қўли банд—бедана тутган. Бирови шундоққина ушлаган, бирови қўлини тўрвачага тиққан. Суҳбат авжида. Айвонда эса уста лаш-лушларини ёйиб, радиоприёмник тузатмоқда.

— Бозорда ҳамма мошкўз, қизилкўзга ёпишади, ман бўсам лойқакўзини оламан. Шундан этадигани чиқади. Беш-олти маттадан этади, — дейди қорачопон кийган, қорамағиздан келган гавдалик бир киши. Боши кичиклигидан ўзи ҳам беданага ўхшаб кетарди.

— Ўшанда Мамасоли ўша жўжасини солиб қолди. Шунақаям кучайиб кетганки, ҳар тепганида айиқдай гурсиллар, тўппидай пар тўзғитарди...

Шу топда приёмникка «жон кириб», овози суҳбатни босиб кетди:

...«Табиатда ирсиятнинг моддий тарқатувчилари бўлмиш генлар бор. Алоҳида бир органик кислотадан иборат шу нарса жамики ирсий ахборотни кодланган ҳолда ўзида тутади.

Ҳозир илм-фан олдида шу коднинг маъносини очишдек—уни ўқий билишдек ғаройиб бир вазифа турибди. Лекин ўқий билишнинг ўзи билан иш битмайди. Уни ана шу тилда «ёза билиш» ҳам керак.

Ўшанда одамзод бугунги кунда табиатда бўлмаган дори-дармон, бўёқ, портловчи моддалар, полимер каби моддаларни ҳосил қилаётганидек, табиатда сира ҳам бўлмаган ўсимлик ва ҳайвонотни ҳам бемалол вужудга келтираверади...»

Приёмник тиниб, яна суҳбат қулоққа чалина бошлади:

— Хоразмликлар салмоқисини ёқтиришади. Ҳар этишида оҳанг, маъно бор, дейдилар. Ҳар ашулачининг ўз этиши бўлганидек, беданaники ҳам ўзига хос эмиш. Тезотарни бўлса маҳмадана дейишади.

Яна пиремник тузалиб қолди:

«Аммо ақл-идрокли руҳ ўзининг кўз очиб кўрган бешиги—жонажон планетаси миқёсидан ташқарига чиқар-экан ярим йўлда тўхтаб қолмайди. У ўз Қуёш системасидаги планеталарни яшашга яроқли қилади ва бориб уларга ўрнашади. У космосни тобора кенгроқ кўламда ўзлаштира бориб жойлашаверади. Коинотнинг ҳади бўлмаганидек, инсон куч-қувватлари ва имкониятлари ўсишига ҳам чек йўқ»...

Билмайман, қаёқдан биларкан: «қорачопон» вақти-вақти билан қўлини бир четга ёзса, шу пайтда қўлидаги беданаси тезаклаб қўярди.

— Ҳар этиши жом чалгандек, шўтта этса Эски Жўванинг Зарқайнаридан эшитилади-да.

Яна радионинг гапи ёйилди:

«...инсоният ишлаб чиқариш кучлари ривожи суръатини, тараққиёт суръатини синчиклаб таҳлил этиб, айтадики, одамлар 2100 йилдаёқ Қуёш қуввати билан тенглаша оладиган энергияга эга бўладилар. Зарурати бўлса куч-қувватларини шунга солиб, унинг хатти-ҳаракатини бошқара биладилар. Шунингдек Ердан ташқаридаги мавжудотлар билан бевосита алоқа ўрнатилади...»

Чорпоядан чиққан гап қулоққа чалина бошлади:

— Қитиқ патини юлиб, икки матта сув пуркаб юборсанг ўзига келади-қўяди...

Шарафиддин КЎНЧИ.

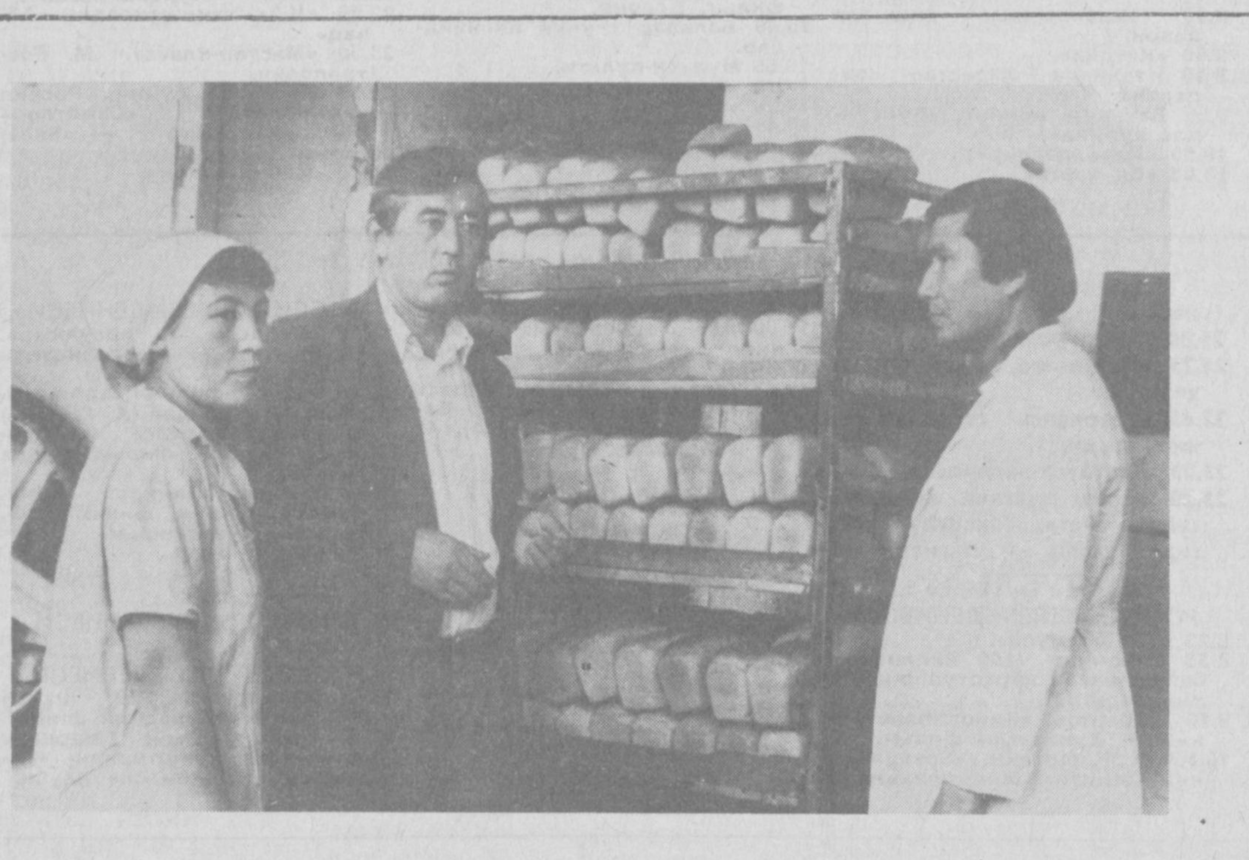

Нон—неъматлар султони. Минг шукрлар бўлсинки, Ўзбекистонда нон етарли. Унн нон маҳсулотлари корхоналарида тер тўкаётган ажойиб новвойлар етказиб бермоқдалар. Масалан Дўстлик шаҳридаги нон маҳсулотлари комбинати ишчилари шаҳар ва туман аҳолисига иссиқ нон етказиб бераётир.

Бу ерда 35 киши меҳнат қилади. Йилига бир минг икки юз тонна ун ёпилади. Аҳолига эса икки миллион уч юз минг дона нон етказиб берилади. Демак, халқнинг дастурхонида ҳамиша нон бор.

СУРАТДА: Корхона раҳбари Суннат Толлибоев (ўртада) илғор новвойлардан Олимжон Мирзаков ва Маҳфират Яссақова билан.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

● ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

МАРАДОНА УЧҚИЗИЛДА ЯШАЙДИ

Даҳолар юз йилда бир дунёга келади, дейишади. Балки бунинг машҳур футболчиларга дахли йўқдир. Зеро, Пеле бошқа масала. Футбол қироли мингдан зиёд тўп уриб, ҳаммани лол қолдирган, «олтин тўп» соҳиби бўлган.

2000-йилгача Пеледек машҳур футболчи чиқмайди, деган гаплар тарқалганди. Лекин вақт ҳаммасига аниқлиқ киритаркан. Боиси, етмиш саккизинчи йил аргентиналик Диего терма жамоа билан илк бор майдонга тушганида, иккинчи Пеле шу бўлади, деб баҳо берилганди. Мана, ўн беш йилдирки, Марадонанинг номи оғиздан-оғизга ўтиб юрибди.

Юртимизда ҳам Марадонага ихлос қўйганлар кўп.

— 1986 йилги жаҳон чемпионатидан кейин отам: «ўғилли бўлсанг исмини Марадона қўямиз», деб қолдилар, — дейди Муҳиддин Абдураҳмонов. — Яхши ният йўлдош экан, ўғил кўрдик. Исмини отам айтгандай Марадона қўйдик. Келажакда балки яхши шифокор ёки юрист бўлар. Эҳтимол футболчи...

Ҳа, илоҳим исми-жисмига монанд бўлсин. Ҳозирча ўқувчи Марадона Термиз туманидаги Учқизил посёлкасида болалик завқини сурмоқда.

Равшан ШОДИЕВ.

Ўзбекистон Маданият жамғармаси қошидаги тажриба ва тасвирий безаш комбинатининг йўқолган думалоқ муҳри

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТВ антеналарини ўрнатамиз ва созлаймиз.
ТЕЛЕФОН: 65-41-34 (соат 19 дан кейин).

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН.

Таҳрир ҳайъати: Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Зиёд ДАВРОНОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, Каримжон РИХСИЕВ, Миршароф МУҲСИМОВ, Олимжон НАЗАРОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Осиё бозори» иловаси учун масъул), Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти бўлими — 33-21-43.
Иқтисодиёт бўлими — 33-47-80, 32-54-27.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ бўлими — 33-54-55, 32-26-70.
Адабиёт, фан ва маданият бўлими — 33-07-20, 32-57-19.
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-11-49, 33-76-04.
Ахборот ва спорт бўлими — 33-12-56, 32-55-16.
Тижорат, эълонлар — «Осиё бозори» редакцияси — 33-41-89, 32-55-70, 33-38-55, 32-54-12.
Шароф Рашидов фонди — 33-34-69, 33-20-36.
Қабулхона — 33-65-45, 32-55-15.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ
Андижонда — 4-48-85;
Бухорода — 3-96-12;
Гулистонда — 2-26-22;
Жиззахда — 3-46-24;
Навоийда — 3-74-76;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 4,44-62;
Қаршида — 3-25-79;
Қумқўрғонда — 52-624;
Самарқандда — 35-22-90;
Урганчда — 6-72-60;
Фарғонада — 6-37-16.

●Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000120.
Газета офсет усулида А—2 форматида босилади.
Ҳажми 3 босма табоқ.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Г—687. тир. 22095. топширилди — топширилди — 21.30.
Навбатчилар: Ҳ. НОСИРОВ, Ҳ. ЭРМАТОВ.

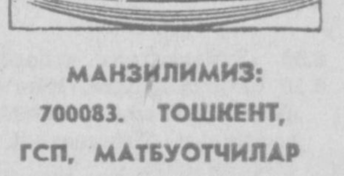

МАНЗИЛИМИЗ:
700083. ТОШКЕНТ, ГСП, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «БуюкТурон» кўчаси 41-уй. 1 2 3 4 5 6.